

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

JAVNOG PREDUZEĆA CESTE FBIH D.O.O. SARAJEVO

2023.

Broj: 01-02-09-11-4-2833-7/23

Sarajevo, septembar 2024.

SADRŽAJ

I.	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	3
II.	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
III.	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	8
IV.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	9
1.	UVOD	9
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	9
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA	10
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	11
5.	PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE	14
5.1	Izrada i donošenje plana poslovanja.....	14
5.2	Izveštavanje.....	17
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	17
6.1	BILANS USPJEHA – IZVJEŠTAJ O UKUPNOM REZULTATU ZA PERIOD	17
6.1.1	Prihodi	17
6.1.1.1	Ostali prihodi i dobiti	17
6.1.1.2	Finansijski prihodi.....	18
6.1.1.3	Prihodi od usklađivanja vrijednosti	18
6.1.2	Rashodi.....	19
6.1.2.1	Poslovni rashodi	19
6.1.2.2	Troškovi sirovina i materijala	19
6.1.2.3	Troškovi energije i goriva	19
6.1.2.4	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja.....	20
6.1.2.5	Amortizacija.....	22
6.1.2.6	Troškovi primljenih usluga	22
6.1.2.7	Ostali poslovni rashodi i troškovi.....	23
6.1.2.8	Ostali rashodi i gubici	24
6.1.3	Finansijski rezultat.....	24
6.2	BILANS STANJA – IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU NA KRAJU PERIODA.....	24
6.2.1	Dugoročna imovina.....	24
6.2.1.1	Nekretnine, postrojenja i oprema	24
6.2.1.2	Nematerijalna imovina	26
6.2.1.3	Ostala imovina i potraživanja	28
6.2.2	Kratkoročna imovina.....	29
6.2.2.1	Zalihe.....	29
6.2.2.2	Potraživanja od kupaca	29
6.2.2.3	Novac i novčani ekvivalenti.....	30
6.2.2.4	Ostala imovina i potraživanja, uključujući i razgraničenja.....	30
6.2.3	Kapital.....	31
6.2.4	Obaveze.....	32
6.2.4.1	Dugoročne obaveze	32
6.2.4.2	Kratkoročne obaveze	34
6.2.5	Popis imovine i obaveza	35
6.3	IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA	35
6.4	IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU.....	35
6.5	BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	35
7.	VANBILANSNA EVIDENCIJA	36
8.	JAVNE NABAVKE	36
9.	OSTALI NALAZI	40
9.1	Sudski sporovi	40
10.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	40
V.	PRILOZI	43
1.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	43
2.	IZJAVA RUKOVODSTVA	43

I. IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Javnog preduzeća Ceste FBiH d.o.o. Sarajevo** (u daljnjem tekstu: **Društvo**), koji obuhvataju: Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. 12. 2023. godine, Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu za period od 1. 1. 2023. do 31. 12. 2023. godine, Izvještaj o tokovima gotovine – Izvještaj o gotovinskim tokovima na dan 31. 12. 2023. godine, Izvještaj o promjenama na kapitalu za period koji završava na dan 31. 12. 2023. godine, te Bilješke uz finansijske izvještaje.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanog u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Društva na 31. 12. 2023. godine, finansijsku uspješnost, novčane tokove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

- 1. Društvo je na 31. 12. 2023. godine iskazalo vrijednost cestovne infrastrukture na poziciji „nematerijalna sredstva – ulaganja u tuđa sredstva“ u iznosu od 2.492.574.624 KM koja ne zadovoljava kriterije za priznavanje i mjerenje shodno MRS-u 38 – Nematerijalna imovina. Zbog navedenog ne možemo potvrditi način evidentiranja efekata procjene fer vrijednosti nematerijalne imovine – cestovne infrastrukture na 31. 12. 2023. godine u iznosu od 30.275.506 KM kao povećanje ostalog osnovnog kapitala (tačka 6.2.1.2 Izvještaja).**

Reviziju finansijskih izvještaja obavili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava.¹ Primijenjeni standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta za vrhovne revizijske institucije, ISSAI 200 – Principi finansijske revizije i ISSAI 2000–2899 – standardi finansijske revizije. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Društva u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeće pitanje:

- Dugoročna potraživanja od Vlade FBiH iskazana su u iznosu od 15.000.000 KM i odnose se na prenesena sredstva sa redovnih transakcijskih računa Društva na depozitni račun Budžeta FBiH u 2012. godini. Kako smo i ranijih godina konstatovali, nije prezentirana dokumentacija**

---

¹ Odluka o usvajanju i objavi INTOSAI Okvira profesionalnih objava („Sl. novine FBiH“, broj 59/22). INTOSAI Okvir profesionalnih objava (engl. IFPP) čini tri nivoa objava: INTOSAI principi (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

iz koje bi se mogao potvrditi status ovih sredstava, odnosno da su sredstva Društva data kao pozajmica Budžetu FBiH. Kreditna sredstva EBRD-a utrošena su za projekat Sarajevske zaobilaznice, koja je evidentirana u vanbilansnoj evidenciji Društva, jer je Društvo samo implementator projekta Vlade FBiH, a ne krajnji korisnik sredstava kredita. Do okončanja predmetne revizije Parlament FBiH nije donio odluku o alociranju sredstava kako bi se refundirala Društvu, te se ona i dalje evidentiraju na potraživanjima (tačka 6.2.1.3 Izvještaja).

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjem.

Ključna pitanja revizije

Osim pitanja navedenih u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, utvrdili smo da nema drugih ključnih pitanja revizije.

Ostala pitanja

Finansijske izvještaje Društva za godinu završenu 31. 12. 2022. revidirao je drugi revizor, koji je izrazio mišljenje s rezervom o tim finansijskim izvještajima 14. 6. 2023. godine.

Odgovornost rukovodstva (i onih koji su zaduženi za upravljanje) za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

U sastavljanju finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovilo Društvo.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;

- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola Društva;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi rukovodstvo, zasnovano na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima, ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo mišljenje. Naši zaključci zasnivaju se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira s rukovodstvom, mi određujemo ona koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja, i to su ključna revizijska pitanja. Opisujemo ih u izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprečava njihovo objavljivanje, ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da ih ne treba objaviti jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvještavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Javnog preduzeća Ceste FBiH d.o.o. Sarajevo za 2023. godinu** (u daljnjem tekstu: **Društvo**) izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Društva za 2023. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Na poziciji „nematerijalna sredstva u pripremi“ iskazan je iznos od 12.413.470 KM za investiciju „Tunel Crnaja“, koja je okončana u 2022. godini, ali nije knjigovodstveno aktivirana. Također, u okviru iste pozicije iskazan je iznos od 6.576.079 KM za investicije koje su započete u ranijem periodu, čija realizacija značajno kasni ili se radi o projektima koji su završeni a nisu knjigovodstveno aktivirani. To nije u skladu sa članom 15. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH (tačka 6.2.1.2 Izvještaja);

2. Društvo nije blagovremeno provodilo postupke javnih nabavki redovnog održavanja magistralnih cesta niti je adekvatno procijenilo vrijednost troškova održavanja, što je dovelo do zaključivanja ugovora o dodatnim radovima bez provođenja postupka javnih nabavki u vrijednosti od 1.975.246 KM. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Zakonom o javnim preduzećima u FBiH (tačka 8. Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava. Primijenjeni standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta za vrhovne revizijske institucije, ISSAI 400 – Principi revizije usklađenosti i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Društva u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeće pitanje:

- **U radni odnos na određeno vrijeme primljena su tri zaposlenika, bez provođenja postupka javnog oglašavanja, po osnovu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH na određeno vrijeme do šest mjeseci (tačka 4. Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modificirano u vezi s navedenim pitanjem.

Odgovornost rukovodstva (i onih koji su zaduženi za upravljanje) za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Društva odgovorno je da osigura da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine obezbijedilo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajnu neusklađenost kada ona postoji.

Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Društva, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 9. 9. 2024. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić, s.r.

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić, s.r.

II. REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/TAČKA
1.	Prijem u radni odnos vršiti u skladu sa Zakonom o radu, s ciljem osiguranja transparentnosti i jednakog pristupa zapošljavanju, a u slučaju potrebe dosljedno primjenjivati Uredbu o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH te internim aktom detaljno razraditi proceduru prijema zaposlenika u skladu sa članom 5. Uredbe.	4.
2.	Sačiniti mapu procesa, utvrditi rizike, donijeti registar rizika u skladu sa zahtjevima Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH te postupiti u skladu sa Zaključkom Vlade FBiH i unijeti podatke u aplikaciju PIFC .	4.
3.	Imenovati direktora Odjela interne revizije u skladu sa članom 33. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.	4.
4.*	Inicirati aktivnosti sa Osnivačem i resornim ministarstvom u dijelu blagovremenog usvajanja planova poslovanja, kako ne bi dolazilo do kašnjenja projekata, a samim tim i javnih nabavki vezanih za njihovu realizaciju.	5.1
5.*	Knjigovodstvena evidentiranja stalnih sredstava vršiti u skladu s Pravilnikom o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva, uz poštovanje Međunarodnih računovodstvenih standarda.	6.1.1.3
6.	Potrebno je intenzivirati aktivnosti sa Društvom Euro-asfalt d.o.o. Sarajevo kako bi se utvrdilo činjenično stanje za navedeni projekat, te izvršiti odgovarajuća knjiženja.	6.2.1.1
7.*	Izvršiti detaljnu analizu svih započetih projekata i poduzeti aktivnosti na njihovoj realizaciji, u skladu s potpisanim ugovorima.	6.2.1.2
8.*	Blagovremeno kompletirati dokumentaciju neophodnu za knjigovodstveno evidentiranje projekata koji su okončani (zapisnici o okončanju radova i upotrebne dozvole) kako bi se izvršilo njihovo aktiviranje.	6.2.1.2
9.*	Knjigovodstveno evidentiranje cestovne infrastrukture vršiti u potpunosti u skladu s Pravilnikom o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva, koji podrazumijeva primjenu MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS-a 38 — Nematerijalna imovina.	6.2.1.2
10.*	Uspostaviti pomoćne knjige stalnih sredstava za cestovnu infrastrukturu u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.	6.2.1.2

11.*	U saradnji s nadležnim organima nastaviti regulisati obaveze po kreditu EBRD 31788 Regionalni program razvoja cesta, s ciljem povrata sredstava u iznosu od 15.000.000 KM.	6.2.1.3
12.*	Pojačati nadzor nad načinom skladištenja soli kod izvođača radova redovnog održavanja, a u slučaju odstupanja od ugovora poduzeti adekvatne mjere.	6.2.2.1
13.*	Potraživanja po osnovu odobrenih kredita knjižiti na osnovu relevantne dokumentacije, s ciljem realnog iskazivanja bilansnih pozicija, u skladu sa članom 17. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.	6.2.2.4
14.*	Poduzeti aktivnosti na pokretanju postupaka za izmjenu i donošenje novih zakonskih rješenja koja bi omogućila skraćanje vremena pribavljanja potrebnih dozvola i saglasnosti za gradnju i eksproprijaciju kako bi se rokovi za realizaciju projekata poštovali i sredstva od odobrenih kredita iskoristila blagovremeno za namijenjene svrhe.	6.2.4.1
15.	Uskladiti interne akte u skladu sa Zakonom o Izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama.	8.
16.*	Planom nabavki obuhvati sve nabavke iz godine na koju se odnose i uskladiti ga s usvojenim Planom poslovanja Društva te osigurati pouzdanost i istovjetnost podataka o provedenim postupcima i zaključenim ugovorima u izvještajima koje sačinjava Društvo.	8.
17.*	U skladu sa zakonom o javnim nabavkama i Zakonom o javnim preduzećima u FBiH blagovremeno provoditi postupke javnih nabavki redovnog održavanja magistralnih cesta za period na koji se donosi finansijski plan, te zaključivati ugovore na godinu dana ili putem okvirnog sporazuma, a najduže na period od četiri godine da bi se izbjeglo zaključivanje ugovora o dodatnim radovima bez provođenja postupka.	8.

* nerealizovane preporuke iz prethodnog perioda (12)

III. KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
  - Pravilnik o kontnom okviru i sadržaju konta za privredna društva;
  - Međunarodni računovodstveni standardi;
  - Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje;
  - Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja;
  - Zakon o cestama FBiH;
  - Zakon o privrednim društvima;
  - Zakon o javnim preduzećima FBiH;
  - Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
  - Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
  - Zakon o finansijskom poslovanju;
  - Zakon o radu;
  - Zakon o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH;
  - Zakon o porezu na dobit;
  - Zakon o porezu na dohodak;
  - Zakon o doprinosima;
  - Zakon o javnim nabavkama;
  - Statut Društva;
- kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Javno preduzeće Ceste Federacije BiH d.o.o. Sarajevo osnovano je prema Zakonu o cestama FBiH². Vlada FBiH je 1. 7. 2010. godine donijela Odluku o statusnim pitanjima Društva, kojom su uređeni firma, sjedište, znak, djelatnost, osnivanje podružnica, osnovni kapital, način finansiranja i poslovne knjige, organi upravljanja, prestanak, prelazne i završne odredbe, kao i druga pitanja značajna za uspješno i zakonito poslovanje Društva.

Osnivač Društva je Vlada FBiH, a nadležno resorno ministarstvo je Federalno ministarstvo prometa i komunikacija. Prema Zakonu o cestama FBiH, Društvo je jedini upravitelj magistralne cestovne infrastrukture u FBiH i povjereno mu je osiguranje materijalnih i drugih uslova za održavanje, zaštitu, rekonstrukciju, izgradnju i upravljanje magistralnim cestama, te osiguranje tehničko-tehnološkog jedinstva sistema javnih cesta u FBiH. Resorno ministarstvo je na Društvo prenijelo javne ovlasti vezane za izdavanje rješenja za upotrebu cestovne infrastrukture i korištenja cestovnog zemljišnog pojasa.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Društva detaljno je uređena unutrašnja organizacija, sistematizacija radnih mjesta, rukovođenje organizacionim dijelovima Društva, grupe složenosti poslova i druga pitanja u vezi sa organizacijom rukovođenja.

Za realizaciju poslova i ciljeva poslovanja Društvo je formiralo osnovne organizacione jedinice: Kabinet uprave, Sektor za studije, projektovanje i građenje, Sektor za upravljanje i zaštitu cesta, informacione sisteme i sigurnost prometa, Sektor redovnog i vanrednog održavanja, Sektor ekonomsko-finansijskih poslova i Sektor pravnih, kadrovskih i općih poslova. Samostalne organizacione jedinice u Društvu su: Odjel za internu reviziju, Odjel za nabavke i Odjel za međunarodne investicije.

U Društvu je 31. 12. 2023. godine bilo 102 zaposlenika.

Sjedište Društva je u Sarajevu, Ulica Terezija br. 54.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva za 2023. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilanci u potpunosti odražavaju rezultate poslovanja. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, s prekidima u periodu od oktobra 2023. do marta 2024. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

---

² „Sl. novine FBiH“, br. 12/10, 16/10 i 66/13

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je finansijsku reviziju Društva za 2021. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao mišljenje s rezervom o finansijskim izvještajima i mišljenje s rezervom o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju su date preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

Društvo je postupilo u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestilo o preduzetim radnjama s ciljem prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju. Revizijom je konstatovano da su preduzete odgovarajuće mjere, u skladu s planiranim aktivnostima.

Uvidom u preduzete aktivnosti i analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke	
1.	Uspostavljena je evidencija ekspropiriranog zemljišta.
Djelimično realizovane preporuke	
1.	Potpisan je ugovor o nabavci dodatnog modula za unos podataka za analitiku cestovne infrastrukture, ali do okončanja revizije unos podataka nije izvršen.
2.	Poduzimaju se aktivnosti, ali još uvijek se sva dokumentacija neophodna za knjigovodstveno evidentiranje projekata ne kompletirana blagovremeno (zapisnici o okončanju projekata, zapisnici o preuzimanju radova i sl.), u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.
3.	Vrši se nadzor nad načinom skladištenja soli kod izvođača radova redovnog održavanja. Međutim, još uvijek na pojedinim punktovima so nije adekvatno uskladištena.
4.	Poduzimaju se aktivnosti na pokretanju postupaka za izmjenu i donošenje novih zakonskih rješenja koja bi omogućila skraćenje vremena pribavljanja potrebnih dozvola i saglasnosti za gradnju i eksproprijaciju, kako bi se rokovi za realizaciju projekata poštovali i sredstva od odobrenih kredita iskoristila blagovremeno za namijenjene svrhe.
Nerealizovane preporuke	
1.	Knjigovodstvena evidentiranja cestovne infrastrukture vršiti u potpunosti u skladu s Pravilnikom o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva, koji podrazumijeva primjenu MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema.
2.	Knjigovodstvena evidentiranja stalnih sredstava vršiti u skladu s Pravilnikom o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva, uz poštovanje Međunarodnih računovodstvenih standarda.
3.	Izvršiti detaljnu analizu svih započetih projekata i poduzeti aktivnosti na njihovoj realizaciji, u skladu s potpisanim ugovorima.
4.	U saradnji s nadležnim organima regulisati obaveze po kreditu EBRD 31788 Regionalni program razvoja cesta, s ciljem povrata sredstava u iznosu od 15.000.000 KM.
5.	U skladu sa zakonom o javnim nabavkama i Zakonom o javnim preduzećima u FBiH blagovremeno provoditi postupke javnih nabavki redovnog održavanja magistralnih cesta za period na koji se donosi finansijski plan, te zaključivati ugovore na godinu dana ili putem okvirnog sporazuma, a najduže na period od četiri godine da bi se izbjeglo zaključivanje ugovora o dodatnim radovima bez provođenja postupka.

6.	Planom nabavki obuhvati sve nabavke iz godine na koju se odnose i uskladiti ga s usvojenim Planom poslovanja Društva te osigurati pouzdanost i istovjetnost podataka o provedenim postupcima i zaključenim ugovorima u izvještajima koje sačinjava Društvo.
7.	Poslovne promjene knjižiti na osnovu relevantne dokumentacije, s ciljem realnog iskazivanja bilansnih pozicija, u skladu s članom 17. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.
8.	Inicirati aktivnosti sa Osnivačem i resornim ministarstvom u dijelu blagovremenog usvajanja planova poslovanja, kako ne bi dolazilo do kašnjenja projekata, a samim tim i javnih nabavki vezanih za realizaciju projekata.

Nakon izvršene revizije za 2023. godinu dato je ukupno 17 preporuka, od čega je pet novih i 12 preporuka koje su već date u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2021. godinu (osam nerealizovanih i četiri djelimično realizovane).

Postupanje po Pismu menadžmentu

U toku obavljene prethodne revizije konstatovali smo da postoje određene slabosti sistema internih kontrola, koje mogu uticati na finansijske izvještaje i pravilnost poslovanja. Putem pisma menadžmentu koje je dostavljeno nakon obavljene prethodne revizije obavijestili smo o slabostima i dali odgovarajuće preporuke, kako bi se preduzele aktivnosti s ciljem njihovog otklanjanja prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja za 2023. godinu, i kako se one ne bi ponovile u izvještaju o finansijskoj reviziji za 2023. godinu.

U pismu menadžmentu dato je pet preporuka, od kojih su dvije implementirane do dana sačinjavanja izvještaja o finansijskoj reviziji, dvije su djelimično implementirane, a za jednu preporuku nisu preduzete aktivnosti, zbog čega će se ponoviti u Izvještaju.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Društvo u poslovanju upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcionišu u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Finansijsko upravljanje i kontrola je sveobuhvatan sistem internih kontrola koji uspostavljaju i za koji su odgovorni rukovodioci korisnika javnih sredstava, a kojim se upravljajući rizicima osigurava razumno uvjerenje da će se u ostvarivanju ciljeva budžetska i druga sredstva koristiti pravilno, ekonomično, efikasno i efektivno. Sistem internih kontrola uspostavlja se donošenjem internih propisa i akata, u skladu s važećom regulativom.

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH³, Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH⁴ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela⁵.

Rukovodstvo Društva je odgovorno za uspostavljanje sistema internih kontrola, radi ostvarenja programskih ciljeva rada. Faktor koji najviše utiče na funkcionisanje sistema internih kontrola je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sistem nagrađivanja i poštivanje zakonskih propisa.

³ „Sl. novine FBiH“, broj 38/16

⁴ „Sl. novine FBiH“, broj 6/17

⁵ COSO je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena. On definiše internu kontrolu kao postupke koje poduzima rukovodstvo sa zaposlenicima institucije koja je osmišljena da osigura razumno uvjerenje da se postizanje ciljeva poslovanja odvija putem efikasnih i efektivnih procesa, da je osigurana pouzdanost finansijskog izvještavanja, kao i usklađenost sa važećom regulativom.

Organizacija Društva utvrđena je Statutom iz 2018. godine koji je usvojila Skupština Društva. Statut je osnovni opći akt, kojim se uređuje: osnivanje, naziv i sjedište, međusobna prava i obaveze Društva i Osnivača, statusne promjene, predstavljanje i zastupanje, organi upravljanja i rukovođenja i kontrole poslovanja i druga pitanja u vezi s poslovanjem Društva.

Pravilnikom o utvrđivanju i sistematizaciji poslova i radnih zadataka definisani su uslovi koje zaposlenici moraju ispunjavati kako bi mogli raditi na određenom radnom mjestu, potreban broj izvršitelja na radnim mjestima i druga pitanja.

U toku 2023. godine na neodređeno vrijeme, putem javnog oglašavanja, primljeno je devet zaposlenika. Bez provođenja javnog oglašavanja, odnosno primjenom člana 5. stav b) Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH primljena su tri zaposlenika. Navedeni član propisuje izuzeće od javnog oglašavanja, odnosno prijem u radni odnos na određeno vrijeme najdalje do šest mjeseci, jednokratno u toku jedne kalendarske godine za konkretno radno mjesto. Uvidom u procedure zapošljavanja i relevantnu dokumentaciju utvrdili smo nepoštivanje navedenog člana s obzirom na to da se kod pojedinih slučajeva radilo o zapošljavanju osoba na duži period, odnosno nije se vršilo jednokratno kako to nalaže član 5. Uredbe. Nakon isteka zakonskog roka od šest mjeseci, zaključivani su novi ugovori sa istim osobama bez prekida ili s prekidima između ugovora. Ovakav način zapošljavanja pravda se povećanjem obima poslova. Međutim, ako uzmemo u obzir da je angažiranje osoba na određeno vrijeme vršeno tokom cijele godine onda se nameće pitanje ispunjenost uslova povećanja obima posla u određenom periodu godine. Smatramo kako je ovakav način zapošljavanja netransparentan i kako se treba koristiti samo u izuzetnim slučajevima predviđenim Zakonom o radu. Za prijem po osnovu Uredbe koriste se podaci iz formirane baze podataka zainteresovanih kandidata, a na osnovu ranije pristiglih prijavi sa biografijom.

Prijem u radni odnos nije vršen u skladu sa Zakonom o radu, član 20.a), koji nalaže obavezno provođenje procedure javnog oglašavanja, već su primjenjivana izuzeća shodno Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH, te je Društvo zapošljavalo bez provođenja javnog oglašavanja i nije ispoštovalo transparentnost kod zapošljavanja. Primjena izuzeća shodno Uredbi također nije ispoštovana s obzirom na to da je Društvo zaključivalo nove ugovore sa istim osobama nakon isteka roka od šest mjeseci. Nije donesen interni akt kojim bi se razradila procedura primjene izuzeća po članu 5. Uredbe, tj. za koje poslove je njena primjena odgovarajuća te način odabira zaposlenika za konkretno radno mjesto, a sve u cilju minimalne potrebe primjene ovog izuzeća kako bi se ispoštovala transparentnost prilikom zapošljavanja.

Društvo je donijelo značajan broj internih akata kojima su uređene procedure i postupanja zaposlenika u obavljanju poslova i radnih zadataka, kao što su Pravilnik o računovodstvenim politikama, Pravilnik o popisu, Pravilnik o finansijskom poslovanju, Pravilnik o blagajničkom poslovanju, Pravilnik o reprezentaciji i drugi.

Društvo je odredilo koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu i sačinilo Godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2023. godinu, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH, ali još uvijek nije postupilo u skladu s članom 2. Zaključka Vlade FBiH od 21. 6. 2023. godine kojim se utvrđuje obaveza unosa podataka u aplikaciju PIFC (Modul za finansijsko upravljanje i kontrolu) najkasnije do 30. 11. 2023. godine.

Međutim, konstatovali smo da nije sačinjena mapa procesa koja bi trebala sadržavati opise poslovnih procesa koji se realizuju u Društvu, način njihovog provođenja, pravila, procedure kontrole, nadležnosti i odgovornosti potrebne za njihovo realizovanje. Također, utvrđeno je da nije izvršena identifikacija i procjena rizika, nije donesen registar rizika, niti je donesen unutarnji akt kojim bi se uredilo upravljanje rizicima u Društvu, zbog čega nije uspostavljeno upravljanje rizicima, kao ni praćenje i procjena na nivou Društva.

Navedeno ukazuje na to da sistem internih kontrola nije uspostavljen kako je utvrđeno Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.⁶

---

⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

Preporuke:

- **prijem u radni odnos vršiti u skladu sa Zakonom o radu, s ciljem osiguranja transparentnosti i jednakog pristupa zapošljavanju, a u slučaju potrebe dosljedno primjenjivati Uredbu o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH te internim aktom detaljno razraditi proceduru prijema zaposlenika u skladu sa članom 5. Uredbe;**
- **sačiniti mapu procesa, utvrditi rizike, donijeti registar rizika u skladu sa zahtjevima Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH te postupiti u skladu sa Zaključkom Vlade FBiH i unijeti podatke u aplikaciju PIFC.**

Organi Društva

Organi Društva su: Skupština, Nadzorni odbor, Uprava i Odbor za reviziju.

Skupštinu Društva čine opunomoćenici koje je imenovala Vlada FBiH. Opunomoćenici su bili Goran Buhač i Jadranko Puljić. Skupština je u 2023. godini održala pet sjednica na kojima se razmatrao Izvještaj o poslovanju sa izvještajem nezavisnog revizora za 2022. godinu, **i koji nije usvojen**, odobren je Plan poslovanja za 2023. godinu kao i trogodišnji plan za period 2022–2024. godine.

Nadzorni odbor čine: Željko Petrović – predsjednik i članovi: Igor Josipović, Ahmed Mušlija, Nermin Bojčić i Nermin Jašarević. Imenovani su Odlukom Skupštine Društva na sjednici održanoj 28. 12. 2023. godine, a do tada su bili vršioci dužnosti (od 31. 8. 2023 na period od tri mjeseca, počevši od dana donošenja Odluke). Anis Krivić – v. d. predsjednika, Amir Omerović – v. d. člana, Igor Josipović – v. d. člana, Mustafa Abdulahović – v. d. člana i Željko Petrović – v. d. člana imenovani su Odlukom Skupštine Društva na osnovu prethodne saglasnosti Vlade FBiH, na sjednici održanoj 13. 4. 2023. godine, na period od tri mjeseca, počevši od dana donošenja Odluke. Na sjednicama su između ostalog razmatrani izvještaji Uprave o poslovanju Društva, izvještaji o ključnim strateškim ciljevima, izvještaji o radu Odbora za reviziju, Izvještaji o provedenim javnim nabavkama.

Upravu Društva čine: Ljubo Pravdić – direktor koji je imenovan na mandatni period od četiri godine, počevši od 3. 9. 2020. godine, Ademir Toromanović – v. d. izvršnog direktora za tehničke poslove i Luka Raguž – v. d. izvršnog direktora za ekonomske i pravne poslove. Vršioce dužnosti imenovao je Nadzorni odbor 9. 11. 2023. godine, a osnovu saglasnosti Vlade FBiH od 20. 10. 2023. godine kada je donesena i Odluka o davanju saglasnosti Nadzornom odboru za razrješenje dotadašnjih članova Uprave (Nijaz Hadžikadunić i Bekir Isaković). Imenovani su do okončanja konkursne procedure a najduže na vremenski period od 12 mjeseci.

Odbor za reviziju čine Jasmina Polić – predsjednica, Amir Hadžić – član i Ivanka Krstanović – članica. Imenovan je na osnovu Odluke Vlade FBiH, nakon provedene konkursne procedure, 11. 3. 2021. godine, na period od četiri godine. Odbor za reviziju u 2023. godini održao je 12 sjednica, na kojima je razmatrao Izvještaje Odjela za internu reviziju.

Interna revizija

Odjel za internu reviziju formiran je u skladu s članom 27. Zakona o javnim preduzećima u FBiH i ima dva izvršioca, kako je predviđeno sistematizacijom.

Trogodišnji strateški plan pripremljen je i donesen u skladu s odredbama Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH. Tokom 2023. godine sačinjeno je 11 izvještaja koji su se odnosili na: realizaciju datih preporuka Odbora za 2022. godinu i nerealizovanih preporuka iz prethodnih godina, reviziju prihoda od vanrednog prevoza, reviziju usklađenosti poslovanja i funkcionisanje organa Društva u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, reviziju finansijskog upravljanja i kontrole, reviziju investicija u toku, reviziju javnih nabavki, što ukazuje na to da se Odjel bavio rizičnim područjima poslovanja Društva.

Odjel za internu reviziju sačinio je Godišnji Izvještaj o radu, koji je Odbor za reviziju usvojio 31. 1. 2024. godine, u kojem je navedeno da su u pojedinačnim izvještajima konstatovane nepravilnosti za koje su date preporuke radi njihovog otklanjanja. Uvidom u bazu preporuka sa realizacijom za period 2021–2023. godine utvrdili smo da je veći broj datih preporuka u dosadašnjem periodu realizovan, dok je ostatak realizacije u toku i u skladu sa postavljenim rokovima.

Godišnji izvještaj interne revizije za 2023. godinu dostavljen je Centralnoj harmonizacijskoj jedinici, 26. 2. 2024. godine što je u skladu sa članom 18. Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.

Uvidom u Izvještaje i dokumentaciju u vezi sa obavljenim revizijama, utvrdili smo da su revidirani određeni ključni procesi, te da je omogućeno kontinuirano praćenje implementacije datih preporuka interne revizije.

Društvo nema niti je u ranijem periodu imalo direktora Odjela za internu reviziju koji nije zaposlenik Društva, kako je to predviđeno članom 33. Zakona o javnim preduzećima u FBiH. Odbor za reviziju je usvojio sačinjeni Program rada i Studiju rizika za 2023. godinu.

Preporuka:

- **imenovati direktora Odjela interne revizije u skladu s članom 33. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.**

Prevenција korupcije

Vlada FBiH je u novembru 2021. godine usvojila novi Akcioni plan za borbu protiv korupcije za period od 2021. godine do donošenja nove strategije za borbu protiv korupcije u FBiH, u kojem je u skladu sa ciljevima i mjerama utvrđena obaveza donošenja, odnosno ažuriranja plana integriteta u roku od šest mjeseci od dana usvajanja plana. Društvo je sačinilo Plan integriteta u martu 2024. godine kada je Plan iz 2017. godine ažuriralo u skladu sa donesenim Akcionim planom.

Transparentnost rada

U skladu s članom 1. Zakona o dopunama Zakona o javnim preduzećima u FBiH⁷, Društvo je obvezno objavljivati informacije o finansijskom poslovanju putem internet-stranice kako bi ih učinilo dostupnim javnosti. Uvidom u dostupne informacije na internet-stranici Društva utvrđeno je da su objavljeni podaci o finansijskom poslovanju propisani Zakonom.

5. PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE

5.1 Izrada i donošenje plana poslovanja

Uprava Društva, u skladu s članovima 22–24. Zakona o javnim preduzećima, 22–25. Zakona o cestama, Statutom Društva i Smjernicama resornog ministarstva, sačinjava trogodišnje, odnosno godišnje planove poslovanja.

Trogodišnji plana poslovanja za period 2022 –2024. godine Skupština Društva je usvojila 28. 6. 2022. godine. Trogodišnji plan je urađen s detaljnim analizama trenutnog stanja i planiranim aktivnostima po sektorima Društva. U finansijskom aspektu trogodišnjeg plana dat je pregled očekivanih prihoda, rashoda, kapitalnih izdataka, izvora finansiranja, otplate kredita i finansijskog rezultata. Plan je dostavljen Uredu za reviziju institucija u FBiH u skladu sa članom 22. Zakonom o javnim preduzećima.

Plan poslovanja za 2023. godinu Nadzorni odbor usvojio je 29. 12. 2022. godine, na koji je Vlada FBiH dala saglasnost 1. 6. 2023, a Skupština Društva ga je potvrdila 26. 6. 2023. godine. Budući da Plan poslovanja predstavlja osnov za sve aktivnosti, a za njegovo usvajanje je proteklo skoro pola godine, to se odrazilo i na Plan nabavki roba i usluga koje se finansiraju iz sredstava Društva, kao i na njihovu realizaciju.

---

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 109/12

Planom za 2023. godinu detaljnije su razrađeni: plan aktivnosti na održavanju magistralnih cesta (redovno i zimsko održavanje), investicijska ulaganja po Programu „Modernizacija cesta u FBiH“, plan poslovnih aktivnosti, projekcija prihoda i rashoda, projekcija izvora finansiranja (kredit i otplata), plan kadrovskih i općih poslova.

Praćenje izvršenja Plana poslovanja vrši Uprava, sa Sektorom ekonomsko-finansijskih poslova, kao i ostalim učesnicima u procesu planiranja. Uprava Društva polugodišnje i godišnje razmatra ostvarenje godišnjeg plana poslovanja i u slučaju potrebe donosi odluku o revidiranju i usaglašavanju plana poslovanja, radi njegovog prilagođavanja nastalim promijenjenim uslovima na tržištu.

Rebalans plana poslovanja Nadzorni odbor usvojio je 9. 11. 2023. godine, a Vlada dala saglasnost na njega 29. 12. 2023. godine, te Skupština potvrdila 29. 1. 2024. godine. Rebalans je sačinjen zbog visine dospjelih obaveza po kamatama na kredite odobrene od međunarodnih finansijskih institucija sa ugovorenim promjenljivom kamatnom stopom vezanom za 6 – mjesečni EURIBOR za čije izmirenje prvobitno nije bilo planirano dovoljno sredstava. U toku 2023. godine 6 – mjesečni EURIBOR kretao se u rasponu od 2,73 % u januaru do 4 % u decembru (tačka 6.2.4.1 Izvještaja).

Rebalansom plana poslovanja prihod je povećan za 3.050.000 KM, najveće povećanje odnosi se na prihode od naknada iz nafte i naftnih derivata te prihode od registracija za pravna i fizička lica. Rashodi su povećani za 7.055.500 KM u odnosu na planirane, a najveće povećanje odnosi se na kamate, servisne troškove, kursne razlike i provizije na odobrena kreditna sredstva te na troškove redovnog održavanja.

Osnovne ekonomske kategorije planirane su u sljedećim iznosima: KM

R. br.	Pozicija	Ostvareno u 2022. god.	Plan za 2023. god.	Rebalans plana za 2023. god.	Ostvareno u 2023. god.	Indeks (6/3)x100	Indeks (6/5) x 100
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Prihodi	112.328.590	107.150.000	110.200.000	111.720.148	99	101
II	Rashodi	63.194.020	64.904.000	71.959.500	69.296.615	110	97
III	Finansijski rezultat	49.134.570	42.246.000	38.240.500	42.423.533	86	111

Prema Zakonu o cestama FBiH, razlika javnih prihoda i javnih rashoda Društva predstavlja finansijski rezultat koji je neoporeziv i koji se raspoređuje na obaveze prema planiranoj namjeni. Ovako stvorene obaveze predstavljaju izvor sredstva koji će se kasnije utrošiti isključivo za upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu javnih cesta u skladu sa Zakonom o cestama FBiH.

Prikupljena novčana sredstva (javni prihodi) po osnovu naknada od nafte i naftnih derivata i naknada za upotrebu cesta koje se plaćaju pri registraciji motornih vozila (pravna i fizička lica) iskazuju se na poziciji dugoročnih razgraničenja od momenta uplate do njihove realizacije. Naplaćena finansijska sredstva od navedenih naknada do momenta realizacije raspoređuju se na sljedeći način:

Javni prihodi – naknada od:	Pokriće rashoda	Otplata kredita	Izvori – Investicije u toku	Ukupno
Nafte i naftnih derivata - šifra 717131	28.665.021	17.125.889	9.391.657	55.182.567
Nafte i naftnih derivata - šifra 717114	-	-	17.990.322	17.990.322
Registracija/putarina – pravna lica	9.135.633	-	-	9.135.633
Registracija/putarina fizička lica	19.323.633	-	-	19.323.633
UKUPNO	57.124.287	17.125.889	27.381.979	101.632.155

- Naknade od nafte i naftnih derivata 717131 - (55.182.567 KM) na pokriće otplate kredita (17.125.889 KM), razliku do visine ukupnih rashoda poslovanja (28.665.021 KM) i ostatak na izvore sredstava rezervisana za investicije u toku (9.391.657 KM);
- Naknade od nafte i naftnih derivata 717114 - (17.990.322 KM) na izvore sredstava rezervisana za investicije u toku;
- Naknade za upotrebu cesta/registracije za pravna (9.135.633 KM) i fizička lica (19.323.633 KM) za pokriće dijela troškova redovnog održavanja.

Iznos za pokriće rashoda (57.124.287 KM) dobije se kada se od ukupnih javnih rashoda (69.296.615 KM) oduzmu javni prihodi (12.172.328 KM), koji uključuju sljedeće naknade:

- Služba pomoć – informacija	5.755.415
- Korištenje cestovnog pojasa	1.943.570
- Korištenje reklamnih panoa u cestovnom pojasu	478.163
- Vanredni prevozi u zemlji i inostranstvu	788.855
- Prekomjerna upotreba cesta – vage	153.897
- Kamate i saglasnosti	164.142
- Ostali prihodi	803.951
- <u>Prihodi po osnovu usklađivanja vrijednosti stalnih sredstava</u>	<u>2.084.335</u>
Ukupno	12.172.328

Investiciona ulaganja Društva vezana su za Program „Modernizacija cesta FBiH“, završetak ranije započetih projekata, eliminaciju najoštećenijih dijelova kolovoza, sanaciju klizišta i crnih tačaka, izgradnju sistema za odvodnju, sanaciju cestovnih objekata i cestovnih škarpi, kosina i zasjeka, projekte sigurnosti na magistralnim cestama (semaforizacija raskrsnica, izrada traka za lijeva skretanja), projekte izgradnje na magistralnim cestama, eksproprijaciju, poboljšanje građevinskih elemenata na složenim čvorištima i priključcima i izradu projektne dokumentacije.

U toku 2023. godini planirane su i ostvarene sljedeće investicije:

KM

R. br.	OPIS	Realizovano 2022.	Plan ulaganja za 2023. god.	Rebalans plana ulaganja za 2023. god.	Realizacija u 2023. god.	Indeks (6/5)x 100	Indeks (6/3)x 100
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Nabavka stalnih sredstava	735.148	2.577.000	2.396.000	1.018.550	42	138
II	Program „Modernizacija cesta u FBiH“	43.045.829	45.116.500	41.570.300	37.045.232	89	86
III	Projekti JP Ceste FBiH	17.560.974	69.712.250	70.007.250	24.412.597	35	139
IV	Eksproprijacija i elaborati eksproprijacije	5.301.992	4.100.000	3.030.000	1.409.994	46	27
V	Projekti iz Budžeta FBiH i sufinan. od drugih nivoa vlasti	9.283.291	34.000.000	30.000.000	2.973.804	10	32
	UKUPNO	75.927.234	155.505.750	147.003.550	66.860.177	45	88

Ukupne investicije realizovane su u iznosu od 66.860.177 KM, što predstavlja tek 45% realizacije Rebalansom planiranih 147.003.550 KM. Najveću realizaciju imali su projekti iz Programa „Modernizacija cesta u FBiH“, a najmanju Projekti iz Budžeta FBiH i sufinansiranja iz drugih nivoa vlasti.

Na realizaciju plana investicija uticalo je: kasno usvajanje Plana poslovanja, kašnjenje u ispunjavanju uslova koji, u skladu sa ugovorima s bankama, prethode efektivnosti kredita, aktivnosti vezane za eksproprijaciju zemljišta, pribavljanje potrebnih odobrenja za građenje i sl. Plan javnih nabavki za tekuću godinu usvojen je 21. 7. 2023. godine. Kasno usvajanje Plana nabavki ima za posljedicu kašnjenje raspisivanja tendera, kašnjenje u zaključivanju ugovora, a samim tim i u ispunjavanju planiranih aktivnosti, što najčešće vodi do prenošenja projekata u narednu godinu/e.

Pored redovnih i planiranih aktivnosti, u Društvu se svakodnevno javljaju neophodne intervencije na magistralnim cestama, te se nakon preispitivanja opravdanosti uvrštavaju u plan i u skladu s mogućnostima pristupa se njihovoj realizaciji.

Preporuka:

- **inicirati aktivnosti sa Osnivačem i resornim ministarstvom u dijelu blagovremenog usvajanja planova poslovanja, kako ne bi dolazilo do kašnjenja projekata, a samim tim i javnih nabavki vezanih za njihovu realizaciju.**

5.2 Izvještavanje

Uprava Društva izvještava Nadzorni odbor najmanje dva puta godišnje, po proteku prvih šest mjeseci poslovanja i po izradi i predaji godišnjeg obračuna za prethodnu poslovnu godinu. Vladi FBiH i Skupštini Društva dostavlja godišnji izvještaj o poslovanju. Društvo je pripremio Izvještaj o poslovanju za 2023. godinu, Nadzorni odbor ga je razmatrao i usvojio na sjednici održanoj 26. 3. 2024. godine, a Skupština ga do okončanja revizije nije razmatrala. Skupština je 28. 12. 2023. godine donijela Odluku o neusvajanju Izvještaja o poslovanju za 2022. godinu. Međutim, u njoj nije naveden razlog neusvajanja Izvještaja o poslovanju.

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnje finansijske izvještaje za 2023. Društvo je sačinilo i dostavilo nadležnim organima i institucijama u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku, koje je direktor Društva odobrio 28. 2. 2024. godine.

Reviziju finansijskih izvještaja za 2022. godinu izvršilo je društvo Grant Thornton 14. 6. 2023. i dato je mišljenje s rezervom.

6.1 BILANS USPJEHA – IZVJEŠTAJ O UKUPNOM REZULTATU ZA PERIOD

6.1.1 Prihodi

Struktura ostvarenih prihoda iskazana u finansijskim izvještajima je sljedeća:

	d 1. 1. do 31. 12. 2023.	od 1. 1. do 31. 12. 2022.
PRIHODI	69.296.120	63.141.339
Prihodi iz osnove usklađivanja vrijed. mat. i nemat. imovine	2.112.485	2.552.748
Finansijski prihodi	294.337	86.556
Ostali prihodi i dobici	66.875.094	63.141.339

6.1.1.1 Ostali prihodi i dobici

Ostali prihodi i dobici iskazani su u iznosu od 66.875.094 KM. Najznačajniji su ostvareni od: naknada za ceste iz maloprodajne cijene nafte i naftnih derivata-akciza na gorivo i naknada za upotrebu cesta koje se plaćaju pri registraciji za motorna vozila u iznosu od 57.124.287 KM.

Prihodi od osnovne djelatnosti namjenski se koriste za održavanje, zaštitu, obnovu i rekonstrukciju javnih cesta u skladu sa članom 88. Zakona o cestama. U 2023. godini ukupno je po ovoj osnovi naplaćeno 101.632.155 KM (akcize na gorivo 73.172.889 KM i naknada za upotrebu cesta koje se plaćaju pri registraciji za motorna vozila 28.459.266 KM).

Javni prihodi po osnovu naknada od nafte i naftnih derivata i naknada za upotrebu cesta, koji se plaćaju pri registraciji vozila ne predstavljaju poslovni prihod jer to nije u skladu s Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima, s obzirom da nije ispunjen osnovni uslov za njegovu primjenu, a to je postojanje obostrano odobrenog ugovora s kupcem. Radi se o javnom prihodu na koji Društvo nema nikakav uticaj.

U skladu sa Računovodstvenim politikama primljeni javni prihodi namijenjeni za održavanje, zaštitu, obnovu, rekonstrukciju i izgradnju javnih cesta iskazani na poziciji dugoročnih razgraničenja u momentu uplate do njihove realizacije s ciljem fer i istinitog iskazivanja uspješnosti poslovanja Društva i u skladu s njima, kao prihod priznat je iznos od 57.124.287 KM, dok je razlika od 44.507.868 KM evidentirana na kontu dugoročnih razgraničenja.

Izvršili smo uvid u navedene prihode na osnovu uzorka, te smo utvrdili da se evidentiraju u skladu sa usvojenim Računovodstvenim politikama. Pregledali smo naloge za knjiženje na datom uzorku. Također smo izvršili uvid u mjesečne bankovne izvode za cijelu 2023. godinu i potvrdili primljene iznose.

Prihodi od posebne naknade za službu „Pomoć i informacije“ na cestama, u okviru poslovnih prihoda, iskazani su u iznosu od 5.755.414 KM. U skladu sa članom 100. Zakona o cestama FBiH, Služba „Pomoć i informacije“ na cestama do donošenja posebnog propisa u nadležnosti je Društva, koje na osnovu javnog oglašavanja zaključuje ugovore sa auto-moto klubovima, koji imaju uslove za vršenje ove djelatnosti. Izvršili smo uvid u potpisane ugovore sa auto- moto klubovima, program rada, njihove godišnje izvještaje o radu i utrošku sredstva, analitičke kartice i bankovne izvode.

Prihodi od zakupa zemljišta iskazani su u iznosu od 2.421.733 KM i odnose se na prihode ostvarene po osnovu izdatih rješenja o korištenju (priključci i panoi) i regulisani su Uredbom o izmjeni i dopuni visine naknade za korištenje zemljišta uz javni pojas, V broj: 956/2015, Vlade FBiH. Na bazi uzorka, izvršili smo uvid u izdata rješenja o korištenju zemljišta uz javni pojas. Pregledali smo i izdate fakture i u skladu su sa izdatim rješenjima i izvršili uvid u bankovne izvode.

Prihodi od saglasnosti evidentirani su u iznosu od 96.288 KM, a prihodi od vanrednog prevoza i prekomjerne upotrebe ceste ostvareni su u iznosu od 788.856 KM. Ovi prihodi ostvaruju se po osnovu Zakona o cestama u FBiH, Pravilnika o utvrđivanju uslova za obavljanje javnih prevoza vozila na magistralnoj cesti i Pravilnika za utvrđivanje prekomjerne upotrebe javnih cesta.

Iskazani su prihodi od ukinutih rezervisanja po započetim sudskim sporovima (155.953 KM), prihodi po osnovu naplate štete od osiguravajućih kuća (105.349 KM) i dobici od prodaje transportnih sredstava (28.150 KM).

Na osnovu odabranog uzorka i prikupljenih dokaza, revizijom smo konstatovali da Društvo priznaje prihode od ugovora s kupcima u skladu sa potpisanim ugovorima, izdatim rješenjima i datim saglasnostima, kao i važećim Računovodstvenim politikama Društva i u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima.

6.1.1.2 Finansijski prihodi

Finansijski prihodi iskazani su u iznosu od 294.337 KM i najvećim dijelom odnose se na prihode od pozitivnih kursnih razlika u iznosu od 226.483 KM.

6.1.1.3 Prihodi od usklađivanja vrijednosti

Prihodi od usklađivanja vrijednosti iskazani su u iznosu od 2.112.485 KM i odnose se na prihode po osnovu usklađivanja vrijednosti građevinskih objekata, postrojenja i opreme od 1.104.668 KM i nematerijalnih sredstava od 979.666 KM. Evidentirani su u skladu s MRS-om 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći. Na poziciji unaprijed naplaćenih odloženih prihoda evidentirani su izvori sredstava po osnovu stalne imovine (poslovna zgrada, transportna sredstva, elektronska oprema, namještaj). Ova stalna imovina tretira se kao donirana od osnivača, Vlade FBiH, što nije utemeljeno Zakonom o cestama FBiH niti drugim aktima iz kojih bi se moglo potvrditi da je imovina finansirana iz doniranih sredstava.

Amortizacija na ova sredstva evidentira se po principu sučeljavanja, tako što se obračunata amortizacija iskaže na troškovima kao protustavka ispravke vrijednosti stalnih sredstava, a za isti iznos se umanjuje odgođeni prihod (izvori sredstava) klasificiran za ove namjene, a iskazuje prihod od usklađivanja vrijednosti. To nije u skladu s Pravilnikom o kontnom okviru, sadržaju konta za privredna društva. Navedeno je konstatovano i u Izvještaju revizije za 2021. godinu.

Preporuka:

- **knjigovodstvena evidentiranja stalnih sredstava vršiti u skladu s Pravilnikom o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva, uz poštovanje Međunarodnih računovodstvenih standarda.**

6.1.2 Rashodi

Struktura ostvarenih rashoda iskazana u finansijskim izvještajima je sljedeća:

	1. 1. - 31. 12. 2023.	1. 1. - 31. 12. 2022.
RASHODI	69.296.120	63.141.339
Poslovni rashodi	61.594.349	57.037.787
Troškovi sirovina i materijala	53.774	47.219
Troškovi energije i goriva	178.669	203.618
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	6.176.519	5.928.236
Amortizacija	2.084.335	2.459.440
Troškovi primljenih usluga	52.536.715	47.779.036
Ostali poslovni rashodi i troškovi	564.337	620.238
Ostali rashodi i gubici	7.701.771	6.103.552

6.1.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su u iznosu od 61.594.349 KM, a čine ih: troškovi sirovina i materijala, troškovi energije i goriva, troškovi plaća i ostalih ličnih primanja, troškovi amortizacije, troškovi primljenih usluga i ostali poslovni rashodi i troškovi.

6.1.2.2 Troškovi sirovina i materijala

Troškovi sirovina i materijala iskazani su u iznosu od 53.774 KM i odnose se na troškove uredskog materijala (47.231 KM), troškove potrošnog materijala (3.396 KM), otpis sitnog inventara u upotrebi (1.612 KM) i otpis autoguma u upotrebi (1.535 KM).

Trošak zaliha vrednuju se po nabavnoj vrijednosti, a sitan inventar i autogume otpisuju se 100% prilikom stavljanja u upotrebu.

6.1.2.3 Troškovi energije i goriva

Troškovi energije i goriva iskazani su u iznosu od 178.669 KM i najvećim dijelom odnose se na troškove goriva-dizel (85.684 KM), troškove električne energije (44.732 KM) i troškove grijanja (39.879 KM).

Društvo vrši nabavku goriva putem javnih nabavki i raspolaže sa 26 službenih vozila koja čine vozni park, a koriste se u skladu s Pravilnikom o korištenju službenih vozila. Shodno Pravilniku, za svako vozilo vodi se evidencija o izdatim putnim nalogima i ista moraju biti u tehnički ispravnom stanju. Redovni tehnički pregledi, servisi, popravke te zamjena guma, pranje vozila obavljaju se u servisima odnosno vulkanizerskim radnjama i autopraonicama izabranim putem javnih nabavki. Na kraju mjeseca vrši se usaglašavanje evidencije putnih naloga, u skladu sa izvještajem o potrošnji goriva. Zaposlenici za nadzor održavanja cesta (nadzorni organi) koriste vozila 24 sata uz ograničenja, a ostali zaposlenici koji koriste vozila za potrebe obavljanje poslova i radnih zadataka koriste ih uz ograničenja i uz odobrenje direktora.

6.1.2.4 Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja iskazani su u iznosu od 6.176.519 KM, a njihova struktura je:

	KM
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	6.176.519
Troškovi plaća i naknada plaća zaposlenima	5.091.769
Troškovi ostalih primanja, naknada i materijalnih prava zaposlenih	830.289
Troškovi naknada članovima odbora, komisija i sl.	162.472
Troškovi službenih putovanja zaposlenih	70.637
Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	21.352

Obračun plaća i naknada plaća regulisan je Zakonom o radu, Kolektivnim ugovorom za službenike organa uprave i sudske vlasti u FBiH, Pravilnikom o radu, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Procedurom obračuna plaće i naknada koje nemaju karakter plaće, Uputstvom za unos podataka za pregled radnih sati za obračun plaća te pojedinačnim ugovorima o radu.

Plaća zaposlenika sastoji se od osnovne plaće, dijela plaće za radni učinak i uvećane plaće u skladu sa kolektivnim ugovorom, Pravilnikom o radu i ugovorom o radu. Osnovna plaća je najniži iznos koji se isplaćuje za puno radno vrijeme, posao odgovarajuće grupe složenosti, normalne uslove i rezultate rada i utvrđuje se u rasponu od 1 do 2,61. Društvo isplaćuje zaposlenicima jednake plaće za rad jednake vrijednosti koji podrazumijeva isti stepen stručne spreme, istu radnu sposobnost, odgovornost, fizički i intelektualni rad, vještine, uslove rada i rezultate rada. Radna mjesta utvrđena su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i razvrstana su u šest grupa složenosti poslova za koje su utvrđeni broj bodova (bruto) u rasponu od 1,65 do 4,3. Broj bodova utvrđen je za normalan učinak i puno radno vrijeme. Osnovnu plaću zaposlenika čini broj bodova grupe (bruto) pomnožen sa obračunskom vrijednošću boda. Vrijednost boda utvrđuje se za svaki mjesec odlukom direktora na prijedlog Sektora za ekonomsko-finansijske poslove.

Pored osnovne plaće, Pravilnikom su utvrđena prava na povećanu plaću za prekovremeni rad, noćni rad, otežane uslove rada, rad na dan sedmičnog odmora, rad u dane praznika, obavljanje poslova i radnih zadataka drugog radnog mjesta u slučaju zamjene radnika. Za svaku godinu navršenog staža zaposlenik ima pravo na dodatak na plaću u iznosu od 0,6% do maksimalnih 20%.

Društvo vodi urednu evidenciju o radnom vremenu zaposlenika u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu. Radno vrijeme utvrđeno je od 7:30 do 16:00 sati.

Visinu plaća za direktora i izvršne direktore utvrđuje Nadzorni odbor i reguliše se menadžerskim ugovorom, na koji saglasnost daje i resorno ministarstvo, u skladu sa Zakonom o plaćama i drugim materijalnim pravima članova upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH. Menadžerskim ugovorima utvrđena je osnovna mjesečna plaća direktora Društva u iznosu od 4,9 prosječnih mjesečnih neto plaća isplaćenih u FBiH u prethodna tri mjeseca, prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, uvećana za 0,6% za svaku godinu navršenog staža, a izvršnim direktorima u iznosu od 4,7 prosječnih mjesečnih neto plaća isplaćenih u FBiH uvećana za 0,6 % za svaku godinu navršenog staža.

Najviša neto plaća isplaćena u 2023. godini iznosila je 7.831 KM, a najniža 1.183 KM.

U odabranom uzorku obračunatih i isplaćenih plaća za mjesec juni, oktobar i decembar utvrdili smo da se isplaćuju u skladu sa Zakonom o radu i donesenim internim aktima koji regulišu ovu oblast.

Troškovi ostalih primanja, naknada i materijalnih prava zaposlenih iskazani su u iznosu od 830.289 KM, a čine ih:

	KM
Troškovi ostalih primanja i naknada zaposlenih	830.289
Ostale naknade zaposlenim	294.333
Topli obrok	252.157
Naknade zaposlenicima za liječenje, smrtni slučaj, za vjerske i državne praznike	94.690
Prevoz zaposlenika na posao i sa posla	93.115
Regres za godišnji odmor	63.781
Izdaci za jubilarne i druge nagrade	26.984
Izdaci za otpremnine	5.229

Troškovi ostalih primanja i naknada zaposlenih regulisani su i isplaćeni u skladu s Pravilnikom o radu i pojedinačnim odlukama direktora o visini utvrđenih naknada.

Ostale naknade zaposlenima iskazane su u iznosu od 294.333 KM i najvećim dijelom odnose se na isplatu novčane naknade/pomoći zaposlenima u iznosu od 257.040 KM. Odluka o isplati pomoći donesena je 20. 12. 2023. godine i isplaćena je zbog inflatornog rasta cijena u FBiH u skladu sa Uredbom o isplati pomoći od strane poslodavca⁸. Pomoć se ne smatra plaćom ili naknadnom plaće prema odredbama Zakona o radu u FBiH, tereti tekuće troškove poslovanja za 2023. godinu i isplatit će se u dvije rate do 30. 6. 2024. godine u iznos od 2.520 KM po zaposleniku koji je u radnom odnosu u Društvu na dan isplate.

Topli obrok obračunava se u visini od 1% prosječne mjesečne neto plaće isplaćene u FBiH prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku. Svaki mjesec donosi se posebna Odluka o visini toplog obroka koji će biti isplaćen.

Naknade zaposlenicima za liječenje, smrtni slučaj, za vjerske i državne praznike iskazane u iznosu od 94.690 KM odnose se na isplaćene poklone za vjerske i državne praznike (44.607 KM), novčane pomoći za liječenje (40.386 KM) i naknade za smrtni slučaj (9.697 KM).

Naknada povodom nacionalnih vjerskih i državnih praznika isplaćena je u iznosu od 378 KM po zaposleniku u skladu sa Odlukom direktora od 13. 12. 2023. godine. Pravo na isplatu imali su svi zaposlenici koji su prekinuli ili zasnovali radni odnos u toku 2023. godine srazmjerno broju mjeseci provedenih na radu.

Prijevoz zaposlenika na posao i sa posla isplaćuje se zaposlenicima kojima nije osiguran prijevoz na posao i sa posla. Zaposlenik koji putuje svaki dan na posao od mjesta stanovanja do mjesta rada, ostvaruje pravo na naknadu u visini mjesečne karte gradskog, prigradskog, odnosno međugradskog saobraćaja.

Regres je isplaćen u skladu sa donesenom odlukom o isplati regresa, od 31. 5. 2023. godine, u visini od 50% prosječne neto plaće isplaćene u FBiH u posljednja tri mjeseca prije donošenja odluke o isplati. Isplaćen je u iznosu od 611 KM svim zaposlenicima koji su stekli pravo korištenja godišnjeg odmora na dan isplate.

Izdaci za jubilarne i druge nagrade zaposlenima isplaćuju se nakon izvjesnog perioda neprekidnog rada u Društvu (pet, deset, 15, 20, 25, 30 i 35 godina). Osnovica za utvrđivanje visine nagrade je prosječna neto plaća ostvarena u FBiH u prethodna tri mjeseca prije isplate prema posljednjem podatku Federalnog zavoda za statistiku, uz plaćanje poreza i doprinosa u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak.

Naknade članovima odbora i komisija iskazane su u iznosu od 162.472 KM i odnose se na isplate članovima Nadzornog odbora (110.862 KM), naknade članovima Odbora za reviziju (46.415 KM), naknade članovima komisija (3.711 KM), naknade članovima Skupštine Društva (1.484 KM) i pripadajuće poreze na dohodak i doprinose. Naknade su isplaćene u skladu sa važećim zakonskim propisima, aktima Društva i Ugovorima.

⁸ „Sl. FBiH“ br. 96/23

Troškovi službenih putovanja zaposlenih iznose 70.637 KM i odnose se na dnevnice za službena putovanja u zemlji i inostranstvu, troškove prijevoza i smještaja te ostale troškove službenih putovanja. Visina dnevnica u zemlji i inostranstvu isplaćuje se u skladu sa važećom Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja u federalnim organima državne službe.

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima u iznosu od 21.352 KM odnose se na isplate Koordinacionom tijelu za razvoj i proširenje TEN-T mreže iz FBiH odnosno za proširenje koridora na sveobuhvatnoj i osnovnoj mreži Trans-evropske transportne mreže (TEN-T Core Network).

6.1.2.5 Amortizacija

Troškovi amortizacije iskazani su u iznosu od 2.084.335 KM. Obračunavaju se linearnom metodom otpisa, tokom procijenjenog vijeka trajanja imovine za svako pojedinačno sredstvo, u skladu sa usvojenim politikama Društva, što je detaljnije pojašnjeno u tački 6.2.1.1 Izvještaja.

6.1.2.6 Troškovi primljenih usluga

Troškovi primljenih usluga iskazani su u iznosu od 52.536.715 KM, a najvećim dijelom odnose se na troškove usluga izrade i dorade učinaka (5.576.979 KM), troškove usluga održavanja (45.258.607 KM), troškove ostalih proizvodnih usluga (813.420 KM), troškove ostalih neproizvodnih usluga (641.165 KM) i troškove najмова (202.631 KM).

Troškovi usluga izrade i dorade učinaka iskazani su u iznosu od 5.576.979 KM i odnose se na troškove Službe „Pomoć i informacije“ na cestama (u daljnjem tekstu: **SPI**). Služba SPI je posao iz nadležnosti Društva u skladu sa članom 100. stav 2. Zakona o cestama, a posebna naknada za SPI regulisana je članom 88. tačka 5. i članom 100. stav 3. Zakona o cestama i Odlukom o službi „Pomoć-informacije“ (Vlada FBiH, 20. 1. 2011. godine). Odlukom je utvrđena visina naknade za motocikle (3 KM), putničke automobile i autobuse (8 KM), teretna i priključna vozila (8 KM). Nakon provedenog otvorenog postupka javne nabavke i zaključenog Okvirnog sporazuma za obavljanje usluga SPI za period 1. 1. 2022. do 31. 12. 2024. godine, sklopljeni su ugovori za 2023. godinu sa:

- BIHAMK-om (Bosanskohercegovački auto-moto klub) Sarajevo⁹ i
- AMS-om u BiH (Auto-moto savez u Bosni i Hercegovini) Mostar¹⁰

Prikupljena sredstva koja se uplaćuju prilikom registracije vozila koriste se za ovu namjenu. Ugovorni iznosi su procjena broja registriranih vozila i visine naknade u FBiH.

Prema dostavljenim mjesečnim obračunskim situacijama, tokom 2023. godine prikupljena sredstva SPI-ja iznosila su 5.755.280 KM, a vrijednost izvršenih usluga 5.461.992 KM (od ukupnog iznosa navedenih usluga na BIHAMK se odnosi 4.353.164 KM, a na AMK-u BiH 1.108.828 KM, a razlika od 127.354 KM bit će dodata AMK-u u situaciji za februar 2024. godine). Ukupna utrošena sredstva odnosila su se na: pomoć na cesti (4.241.223 KM), informisanje (813.594 KM) i prometno-preventivne aktivnosti (407.175 KM).

Poslovi informisanja javnosti unaprijeđeni su postavljanjem „live“ kamera za video nadzor saobraćajnica na granicama, prevojima i sl. gdje građani imaju direktan uvid putem internet stranica BIHAMK-a (78 lokacija) i AMS-a u BiH (31 lokacija) o stanju na cestama i njihovoj prohodnosti.

Izvršili smo uvid u potpisane ugovore sa auto-moto klubovima, program rada, njihove godišnje izvještaje o radu i utrošku sredstva, analitičke kartice dobavljača i ispostavljene obračunske situacije i nismo utvrdili nepravilnosti.

Troškovi usluga održavanja iskazani su u iznosu od 45.258.607 KM i najvećim dijelom odnose se na troškove redovnog i tekućeg održavanja cestovne infrastrukture.

⁹ Poslovi „Pomoć - informacije“ koji se odnose na područje gradova i općina: Bihać, Cazin, Bosanska Krupa, Bosanski Petrovac, Ključ, Sanski Most, Velika Kladuša, Bužim, Tuzla, Kladanj, Banovići, Živinice, Kalesija, Sapna, Teočak, Čelić, Srebrenik, Gračanica, Lukavac, Doboj Istok, Olovo, Zenica, Kakanj, Zavidovići, Žepče, Maglaj, Tešanj, Usora, Doboj Jug, Goražde, Prača, Ustikolina, Bugojno, Gornji Vakuf/Uskoplje, Donji Vakuf, Travnik, Novi Travnik, Konjic, Mostar, Jablanica, Prozor/Rama, Sarajevo, Ilidža, Vogošća, Hadžići, Trnovo, Ilijaš, Visoko, Breza, Vareš;

¹⁰ područje gradova i općina: Mostar, Čitluk, Stolac, Čapljina, Neum, Ravno, Ljubuški, Grude, Posušje, Široki Brijeg, Drvar, Bosansko Grahovo, Livno, Glamoč, Kupres, Tomislavgrad, Vitez, Busovača, Dobretići, Jajce, Kiseljak, Kreševo, Fojnica, Domaljevac-Šamac, Orašje i Odžak.

Troškovi redovnog i tekućeg održavanja cestovne infrastrukture iskazani su u iznosu od 44.510.636 KM i obuhvataju redovno održavanje cestovne infrastrukture (43.815.047 KM) i redovno održavanje semaforne opreme i rasvjete (695.589 KM).

Redovno održavanje cesta vrši se u skladu sa Zakonom o cestama u FBiH, Pravilnikom o održavanju javnih cesta i sklopljenim Ugovorima sa izvođačima radova. Aktivnosti se odnose na skup mjera i radnji koje se obavljaju tokom godine na cestama, uključujući i sve objekte i instalacije, sa svrhom održavanja prohodnosti, tehničke ispravnosti i sigurnosti prometa na cestama. Radovi redovnog održavanja uključuju čišćenje i sanaciju kolovoza, obnavljanje horizontale i vertikalne signalizacije, regulisanje odvodnje, poboljšanje preglednosti, održavanje bankina, potpornih i obložnih zidova i dr. U redovno održavanje cesta uključeni su i radovi održavanja cesta i objekata u zimskim uslovima. Zimska služba uspostavlja se u periodu od 1. 1. do 15. 3. tekuće godine i formira se dežurstvo na punktovima zimske službe. Radovi zimskog održavanja uključuju čišćenje snijega i sprečavanje poledice na kolovozu, ulazno-izlaznim trakama, objektima i proširenjima kolovoza, obilježavanje širine plenuma ceste rubnim motkama, uklanjanje osulinskog i drugog materijala sa kolovoza i dr. Nabavku soli za posipanje cesta vrše izvođači radova, a obaveza Društva je da osigura rezervu zaliha u visini od 20% planiranih količina. Stručno-tehnički nadzor nad izvođenjem radova održavanja cesta vrši Društvo putem ovlaštenih predstavnika (nadzornih organa).

Postupak javne nabavke za navedene usluge, za većinu lotova, pokrenut je krajem 2022. godine i sa izvođačima radova potpisani su okvirni sporazumi (šire pojašnjeno u tački 8. Izvještaja).

Obim i vrsta radova redovnog održavanja procijenjeni su na osnovu vrijednosti potpisanih ugovora sa izvođačima radova, odnosno sredstava planiranih tenderskom dokumentacijom za pojedine lotove. Vrijednost planiranih radova određena je na osnovu važećih jediničnih cijena u postojećim ugovorima redovnog održavanja. Zbog preategorizacije regionalnih cesta u magistralne i povećanja stavki koje učestvuju u jediničnoj cijeni radova redovnog održavanja porasli su ukupni troškovi održavanja magistralnih cesta u toku 2023. godine.

Usluge tekućeg održavanja iskazane u iznosu od 557.035 KM najvećim dijelom odnose se na troškove redovnog održavanja opreme na cestovnoj infrastrukturi (198.325 KM), troškove georeferenciranog panoramskog zapisa (181.319 KM) i troškove tekućeg održavanja postrojenja i opreme (154.239 KM).

Troškovi ostalih proizvodnih usluga iskazani u iznosu od 813.420 KM odnose se na najvećim dijelom na troškove javne rasvjete (722.961 KM), troškove izrade publikacija i studija (66.237 KM) i troškove usluga brojača saobraćaja (15.640 KM).

Troškovi ostalih neproizvodnih usluga iskazani u iznosu od 641.165 KM najvećim dijelom odnose se na računovodstvene i revizorske usluge (268.023 KM), konsultantske i marketing usluge (71.670 KM), odvjetničke i notarske usluge (66.393 KM), usluge čišćenja (57.328 KM), troškove oglašavanja u novinama (55.995 KM), komunalne usluge i naknade (23.648 KM) i zdravstvene usluge (21.420 KM).

Uvidom u uzorkovane analitičke kartice troškova, fakture dobavljača, potpisane ugovore, naloge za knjiženja te ostalu prateću dokumentaciju utvrdili smo da se troškovi evidentiraju u skladu sa usvojenim Računovodstvenim politikama, blagovremeno i potpuno u visini stvarno nastalog troška.

6.1.2.7 Ostali poslovni rashodi i troškovi

Ostali poslovni rashodi i troškovi iskazani u iznosu od 564.337 KM najvećim dijelom odnose se na upravne i sudske, administrativne takse i dr. naknade (250.958 KM), troškove poštanskih i telekomunikacijskih usluga (127.344 KM), troškove poreza, naknada, taksi i dr. dadžbina (41.721 KM), troškove platnog prometa (38.900 KM), troškove reprezentacije (37.924 KM) i troškove premija osiguranja (33.190 KM).

6.1.2.8 Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici iskazani u iznosu od 7.701.771 KM najvećim dijelom odnose se na rashode od kamata po kreditima banaka (6.822.113 KM), finansijske rashode/provizije za nepovučena novčana kreditna sredstva (208.173 KM), zatezne kamate na osnovu sudskih presuda i kašnjenja plaćanja obaveza (203.950 KM) i na gubitke na ugovorima o izgradnji (120.940 KM).

6.1.3 Finansijski rezultat

U finansijskim izvještajima Društva za 2023. godinu iskazan je finansijski rezultat – nula. Navedeno je rezultat primjene Računovodstvenih politika od 2021. godini.

Odredbama Zakona o cestama FBiH definisano je da Društvo ne posluje na komercijalnoj osnovi, niti je osnovano radi sticanja dobiti, već svoje aktivnosti obavlja na osnovu plana i programa rada koji je odobrila FBiH. Razlika javnih prihoda i javnih rashoda Društva predstavlja finansijski rezultat koji je neoporeziv. Finansijski rezultat se raspoređuje na obaveze prema planiranoj namjeni. Ovako stvorene obaveze predstavljaju izvor sredstava koji će se utrošiti isključivo za upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu javnih cesta.

6.2 BILANS STANJA – IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU NA KRAJU PERIODA

6.2.1 Dugoročna imovina

Struktura dugoročne imovine na datum bilansa je:

	31. 12. 2023.	31. 12. 2022.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	2.617.561.563	2.525.879.253
Nekretnine, postrojenja i oprema	7.840.837	8.148.553
Dati avansi	2.281.667	4.321.438
Nematerijalna imovina	2.592.439.058	2.498.404.570
Ostala imovina i potraživanja	15.000.000	15.004.690

6.2.1.1 Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promjene na nekretninama, postrojenjima i opremi daju se u tabeli:

KM

Opis	Zemljišta	Građevinsk i objekti	Postrojenja i oprema	Transport. sredstva	Materijal. sredstva u pripremi	Ostala mat. sredstva	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8
Nabavna vrijednost							
na 1. 1. 2023.	939.000	5.531.678	4.878.869	1.504.893	2.485	7.935	12.864.860
Direktna povećanja	-	-	-	-	693.975	-	693.975
Prenos sa pripreme	-	6.401	634.182	-	(640.583)	-	-
Otuđenje i rashod.	-	-	171.391	89.642	-	-	261.033
na 31. 12. 2023.	939.000	5.538.079	5.341.660	1.415.251	55.877	7.935	13.297.802
Akumulirana amortizacija							
na 1. 1. 2023.	-	1.253.156	2.882.041	581.110	-	-	4.716.307
Amortizacija	-	56.662	748.926	174.077	-	-	979.665
Otuđenje i rashod.	-	-	168.513	70.494	-	-	239.007
na 31. 12. 2023.	-	1.309.818	3.462.454	684.693	-	-	5.456.965
Neto knjigovodstvena vrijednost							
na 1. 1. 2022.	939.000	4.278.522	1.996.828	923.783	2.485	7.935	8.148.553
na 31. 12. 2023.	939.000	4.228.261	1.879.206	730.558	55.877	7.935	7.840.837

Zemljište je iskazano u iznosu od 939.000 KM i u 2023. godini nije bilo povećanja.

Građevinski objekti iskazani su u iznosu od 4.228.261 KM i odnose se najvećim dijelom na poslovnu zgradu (4.128.945 KM). Smanjenje na ovoj poziciji odnosi se na obračunatu amortizaciju.

Postrojenja i oprema iskazani su u iznosu od 1.879.206 KM, a čine ih oprema za obavljanje osnovne djelatnosti i uredska i informatička oprema. Povećanje vrijednosti postrojenja i opreme, iskazano u iznosu od 634.182 KM, odnosi se najvećim dijelom na nabavku i ugradnju brojača prometa od 388.259 KM, četiri kompleta osovinskih vaga od 138.413 KM, računara i računarskih komponenti u iznosu od 79.710 KM i uredskog namještaja u iznosu od 21.902 KM nakon provedenih postupaka javnih nabavki. Smanjenje na ovoj poziciji izvršeno je po osnovu amortizacije i rashodovanja zastarjele, neispravne i dotrajale opreme po popisu.

Transportna sredstva iskazana su u iznosu od 730.558 KM, a čine ih motorna vozila i u 2023. godini nije bilo povećanja. Smanjenje na ovoj poziciji izvršeno je po osnovu amortizacije i rashodovanja vozila.

Materijalna sredstva u pripremi iskazana su u iznosu od 55.877 KM. Smanjenje na ovoj poziciji u iznosu od 640.583 odnosi se na aktiviranje i stavljanje u upotrebu stalnih sredstava.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearnom metodom otpisa, po minimalnim stopama iz „Nomenklature sredstava koja se amortizuju i minimalne stope amortizacije“, a koje važeći Zakon o porezu na dobit priznaje u trošak perioda. Stope amortizacije date su u tabeli:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
Nematerijalna imovina	5	20
Softver i licence	5	20
Poslovna zgrada	100	1
Specijalna oprema – alati	10	10
Uredski namještaj	9	11
Mjerni i kontrolni uređaji	5	20
Računarska oprema	5	20
PTT oprema	10	10
Ostala oprema	8	5
Vozila	6,5	15,30

Umanjenje vrijednosti sredstava

Na kraju svake godine menadžment je dužan izvršiti ocjenu da li postoje pokazatelji da je vrijednost sredstava umanjena, ako takav pokazatelj postoji, subjekt treba da procijeni nadoknadivi iznos za takvo sredstvo, shodno paragrafu 9. i ostalim zahtjevima iz MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava.

U članu 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH definisano je da su subjekti od javnog interesa dužni, kada to zahtijevaju MRS/MSFI, izvršiti procjenu vrijednosti ukupne imovine i kapitala sa stanjem na dan kada završava poslovna godina, te izvještaj o procjeni učiniti javno dostupnim. Procjenjivanje vrijednosti ima za cilj utvrditi knjigovodstvenu, tržišnu, nadoknadivu, sadašnju, fer, zamjensku, likvidacionu i/ili poslovnu vrijednost, imovine, obaveza i kapitala, na osnovu vjerodostojne dokumentacije, fizičke sposobnosti predmeta procjene i budućih novčanih primitaka i izdataka, u skladu sa pravilima struke.

Društvo je izvršilo procjenu postojanja pokazatelja da je vrijednost nekog sredstva u upotrebi umanjena na način da je formirana Komisija za popis stalnih sredstava imala zadatak da izvrši utvrđivanje korisnog vijeka trajanja stalnih sredstava i metode obračuna amortizacije i provođenje testa na umanjenje vrijednosti stalnih sredstava u skladu sa MRS-om 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, te da utvrdi da li knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava značajno odstupa od njene nadoknadive ili neto tržišne vrijednosti na kraju poslovne 2023. godine. Komisija je radila u sastavu od tri člana i sačinila Izvještaj 16. 1. 2024. godine. Izvršila je analizu stalnih sredstava, preispitala procijenjeni korisni vijek trajanja stalnih sredstava, primijenjenu metodu obračuna amortizacije i važeći sistem razvrstavanja stalnih sredstava. Na osnovu uvida u fizičko i funkcionalno stanje osnovnih sredstava Komisija smatra da ne postoje interni pokazatelji (nastanak fizičkog oštećenja, tehnološke ili ekonomske zastarjelosti) na osnovu kojih bi se moglo zaključiti da buduće ekonomske koristi od korištenja sredstava neće pritijecati u Društvo, odnosno da nema pouzdanih pokazatelja da vrijednost predmetnih sredstava koja se može ostvariti u preostalom vijeku upotrebe značajno odstupa od knjigovodstvene vrijednosti.

Vlasništvo nad nekretninama društvo raspolaže dokazima o vlasništvu nad svim nekretninama u posjedu.

Hipoteke i založno pravo društvo nema ograničenja u raspolaganju imovinom, niti su na nekretninama i pokretnim stvarima upisana založna prava u korist trećih lica.

Dati avansi iskazani su u iznosu od 2.281.667 KM, a najvećim dijelom odnose se na avanse date za cestovnu infrastrukturu na osnovu potpisanih ugovora sa izvođačima JV Hering d.d. i Azvirt Limited LC (1.321.083 KM) za izgradnju Mostarske obilaznice - Izgradnja dionice Miljkovići – Rodoč, kompanijama Putovi d.o.o. i „HP Investing“ d.o.o. Mostar (340.905 KM) za projekat izgradnja sjeverne obilaznice Grude. **Iznos od 89.755 KM evidentiran na ovoj poziciji odnosi se na pretplatu kompaniji Euroasfalt d.o.o. Sarajevo po ugovoru za izvođenje radova na prevoju Karaula iz 2021. godine. Radi se o pretplati po navedenom ugovoru, što je utvrđeno na osnovu dostavljene dokumentacije (ugovor, situacije, bankovni izvodi). Međutim, Euro-asfalt d.o.o. Sarajevo je iznos osporio. Društvo nije pokrenulo sudski spor.**

Preporuka:

- **potrebno je intenzivirati aktivnosti sa Društvom Euro-asfalt d.o.o. Sarajevo kako bi se utvrdilo činjenično stanje za navedeni projekat, te izvršiti odgovarajuća knjiženja.**

6.2.1.2 Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina iskazana je u iznosu od 2.592.439.058 KM, a sastoji se od ulaganja u tuđu imovinu (2.492.574.624 KM), nematerijalnih sredstava u pripremi (98.805.930 KM) i ostale nematerijalne imovine (854.542 KM).

Ulaganja u tuđu imovinu iskazana su u iznosu od 2.492.574.624 KM i odnose se na ulaganja u cestovnu infrastrukturu. Cestovna infrastruktura je, u skladu sa Zakonom o cestama FBiH, data na upravljanje i održavanje Društvu.

Prema računovodstvenim politikama Društva, cestovna infrastruktura iskazuje se kao nematerijalna imovina u vidu prava sa neograničenim vijekom trajanja. Vrednovanje ove imovine vrši se po modelu revalorizacije, s tim da se svake tri godine vrši procjena i vrijednosno usklađivanje. Posljednja procjena vrijednosti materijalne i nematerijalne imovine izvršena je za 2021. godinu.

U 2023. godini izvršena je procjena samo za preuzete prekategorišane regionalne ceste na osnovu Odluke Vlade FBiH (R-469 Ribnica-Banovići-Živinice-Dubrave-Međaši i R-469 spoj Međunarodni aerodrom Tuzla sa M17) u ukupnom iznosu od 30.275.505 KM. Procjenu je izvršio Ekonomski institut d.o.o. Banja Luka na osnovu potpisanog Ugovora. Procjena je izvršena u skladu sa Međunarodnim standardima vrednovanja, formulisanim i objavljenim od strane Komiteta za međunarodne standarde vrednovanja (IVSC – International Valuation Standard Council).

Tačkom 9. MRS-a 38 – Nematerijalna imovina, utvrđeni su kriteriji za priznavanje i mjerenje nematerijalne imovine i nalaže se objavljivanje informacija o njima. Nematerijalna imovina je nemonetarna imovina bez fizičkih obilježja koja se može identificirati. Imovina se može identificirati ako ju je moguće odvojiti ili ako proizilazi iz ugovornih ili drugih zakonskih prava. U primjere nematerijalne imovine spadaju softver, licence, zaštitni znakovi, patenti, filmovi, autorska prava i uvozne kvote. **Cestovna infrastruktura ne može biti iskazana kao nematerijalna imovina jer ne zadovoljava kriterije MRS-a 38 – Nematerijalna imovina. Cestovnu infrastrukturu treba evidentirati u skladu sa zahtjevima MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, prema kojem su nekretnine, postrojenja i oprema materijalne stavke koje subjekt posjeduje za korištenje u proizvodnji ili isporuci dobara ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili za administrativne svrhe i koje se očekuju koristiti duže od jednog obračunskog perioda.**

Kada je u pitanju mjerenje nematerijalnog sredstva nakon početnog priznavanja, u skladu sa politikama Društvo koristi model revalorizacije. Shodno zahtjevima paragrafa 85. MRS-a 38 – Nematerijalna imovina, ako se kao rezultat revalorizacije, knjigovodstvena vrijednost nematerijalne imovine poveća, to povećanje se priznaje u ostalu sveobuhvatnu dobit i akumulira u kapitalu u okviru pozicije revalorizacijski višak. Međutim, to povećanje se priznaje u dobit ili gubitak u obimu u kojem poništava revalorizacijsko smanjenje vrijednosti iste imovine koje je prethodno priznato u dobit ili gubitak. Efekti procjene fer vrijednosti evidentirani su u poslovnim knjigama kao povećanje ostalog osnovnog kapitala (izvori sredstava).

Ističemo da, prema zahtjevima MRS-a 38 – Nematerijalna imovina, za potrebe revalorizacije, vrednovanje nematerijalne imovine po fer vrijednosti podrazumijeva postojanje aktivnog tržišta, koje za cestovnu infrastrukturu ne postoji u BiH, što dovodi u pitanje da li je procijenjena vrijednost zaista fer vrijednost po kojoj se imovina može prodati. Također, skrećemo pažnju na činjenicu da Društvo nema uspostavljene pomoćne evidencije stalnih sredstava za cestovnu infrastrukturu u skladu sa članom 16. stav 7. Zakona o računovodstvu.

Zbog svega navedenog ne možemo potvrditi ni način evidentiranja efekata procjene fer vrijednosti nematerijalne imovine – cestovne infrastrukture na 31. 12. 2023. godine u iznosu od 30.275.506 KM kao povećanje ostalog osnovnog kapitala.

Nematerijalna sredstva u pripremi iskazana su u iznosu od 98.805.930 KM i odnose se na ulaganja u cestovnu infrastrukturu.

Računovodstvenim politikama Društva definisano je da će se za projekte koji nakon faze projektiranja u periodu od pet godina ne ulaze u daljnju realizaciju (izvođenje, nadzor i revizija) izvršiti procjena realizacije. Ukoliko se procijeni da projekt neće biti realizovan, on će se otpisati na teret rashoda ili izvora finansiranja.

Popisna komisija je izvršila procjenu nastavka moguće realizacije projekata, u skladu sa članom 33. Pravilnika o računovodstvenim politikama. Prema sačinjenom izvještaju, projekti ukupne vrijednosti od 248.213 KM, koji se duži period nalaze na investicijama u toku, neće se realizovati pa je na prijedlog komisije sačinjena Odluka i izvršen otpis na teret rashoda.

Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da je projekat Tunel Crnaja (12.413.470 KM) završen u skladu sa potpisanim Ugovorom o izvođenju radova. Međutim, nije knjigovodstveno aktiviran u 2023. godini. Upotrebna dozvola nije dobijena. Zapisnik sa završnog preuzimanja radova sačinjen je tek 22. 9. 2023. godine. Zahtjev za tehnički prijem podnesen je Federalnom ministarstvu prostornog uređenja 2. 10. 2023. godine (sa dopunom od 17. 1. 2024). Ministarstvo je Rješenjem od 8. 2. 2024. godine imenovalo Komisiju za tehnički pregled izvedenih radova bez definisanog roka, kad će početi sa radom. Do okončanja revizije komisija nije završila sa radom.

Također, u okviru ove pozicije iskazan je iznos od 6.576.079 KM koji se odnosi na investicije koje u 2023. godini nisu imale promjene, tj. ulaganja. Nije izvršena detaljna analiza svih započelih, a nezavršenih projekata u skladu sa potpisanim ugovorima, Planom poslovanja i planom aktivnosti na izgradnji magistralnih cesta. Najznačajniji projekti iz ranijeg perioda su: rekonstrukcija ceste – potez tunel Skela (927.938 KM), rekonstrukcija mosta rijeka Bila (683.902 KM), rekonstrukcija i izgradnja ceste – raskrsnica naselje Šip (545.415 KM). Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da su za četiri projekta ukupne vrijednosti 1.143.636 KM svi radovi prema ugovorima okončani i plaćeni. Međutim, zapisnici o okončanju projekata nisu sačinjeni niti su projekti stavljeni u upotrebu, što nije u skladu sa članom 15. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH prema kojem su lica koja vode poslovne knjige dužna knjigovodstvene isprave proknjižiti u poslovnim knjigama narednog dana, a najkasnije u roku od osam radnih dana od dana prijema knjigovodstvene isprave.

Eksproprijacija zemljišta planirana je u iznosu od 4.000.000 KM, od čega je realizovano 3.310.720 KM. Eksproprijacija po dionicama obuhvata otkup zemljišta i stambene objekte po redovnoj proceduri eksproprijacije, otkup u sudskom postupku (vanparnični i parnični postupak) i troškove izrade elaborata.

Uvidom u Zapisnike općinskih službi za imovinskopravne, geodetske poslove i katastar nekretnina konstatujemo da su postignute cijene zemljišta u rasponu od 10 KM do 200 KM po m², u zavisnosti od lokacije. Navodimo primjer: za ekspropirano zemljište: rekonstrukcija magistralne ceste M18.1 dionica Garež Delijaš cijena je 10 KM, izgradnja obilaznice Bihać dionica Jablanska ulica 25 KM, rekonstrukcija ceste M 17.3 Neum – Stolac (Vidovo polje) 30 KM, rekonstrukcija raskrsnice cesti M 18 naselje Kobilja glava 100 KM, rekonstrukcija raskrsnice na magistralnoj cesti M 1.9 sa regionalnom cestom R 464 kružni tok Gradačac 200 KM i dr. Procjene su izvršene na osnovu stručnih nalaza i mišljenja sudskih vještaka iz oblasti poljoprivrede, arhitektonske struke i dr., a procjenitelje su angažovale općine.

S obzirom na to da se radi o specifičnom obliku i značajnoj vrijednosti imovine, u ranijim revizijama ukazano je na potrebu uspostave pomoćne evidencije zemljišta, koja treba da omogući pojedinačnu identifikaciju parcele, sa detaljnim podacima. Na datum bilansa Društvo je uspostavilo registar ekspropiranih nekretnina i izvršen je unos svih podataka.

Preporuke:

- *izvršiti detaljnu analizu svih započetih projekata i poduzeti aktivnosti na njihovoj realizaciji, u skladu s potpisanim ugovorima;*
- *blagovremeno kompletirati dokumentaciju neophodnu za knjigovodstveno evidentiranje projekata koji su okončani (zapisnici o okončanju radova i upotrebne dozvole) kako bi se izvršilo njihovo aktiviranje;*
- *knjigovodstveno evidentiranje cestovne infrastrukture vršiti u potpunosti u skladu s Pravilnikom o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva, koji podrazumijeva primjenu MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS-a 38 – Nematerijalna imovina;*
- *uspostaviti pomoćne knjige stalnih sredstava za cestovnu infrastrukturu u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.*

6.2.1.3 Ostala imovina i potraživanja

Ostala imovina i potraživanja iskazana su u iznosu od 15.000.000 KM i odnose se na prenesena sredstva sa redovnih transakcijskih računa Društva na depozitni račun Budžeta FBiH u 2012. godini. Kako smo i ranijih godina konstatovali (Izveštaji za 2012, 2013, 2014, 2015, 2019. i 2021. godinu), nije prezentirana dokumentacija iz koje bi se mogao potvrditi status ovih sredstava, odnosno da su sredstva Društva data kao pozajmica Budžetu FBiH, kako su evidentirana u knjigama Društva. **Skrećemo pažnju na to da su, prema dopisu Federalnog ministarstva finansija iz 2016. godine, bile pokrenute aktivnosti da se obaveza po kreditu odobrenom od EBRD-a, koju je preuzelo Federalno ministarstvo finansija, a čiji je implementator Društvo, prenese na Budžet FBiH, budući da su kreditna sredstva utrošena za izgradnju Sarajevske zaobilaznice na Koridoru Vc, te da se uplaćena sredstva u iznosu od 15.000.000 KM vrata na račun JP-a „Ceste Federacije BiH“. Na sjednici Vlade FBiH iz 2014. godine bila je predviđena refundacija sredstava od 15.000.000 KM u periodu od 2015. do 2017. godine, sa godišnjim ratama od 5.000.000 KM.** Međutim, da bi se to provelo, bilo je potrebno da oba doma Parlamenta FBiH prihvate Odluku o prenosu obaveza po EBRD kreditu sa Društva na FBiH. Na sjednici Doma naroda Parlamenta FBiH, koja je održana 2015. godine, odbijen je prijedlog Odluke o prenosu obaveze po kreditu, te je na osnovu toga Ministarstvo u dopisu konstatovalo da nema nikakva dugovanja prema Društvu. Federalnom ministarstvu finansija i Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija, 19. 11. 2021. godine upućen je dopis i pokrenuta ponovna inicijativa za rješavanjem ovog pitanja. Društvo je poduzimalo aktivnosti i Ministarstvu finansija se obratilo i u 2023. godini, međutim ovo pitanje i dalje nije riješeno. Uvidom u pregled neplaćenih obaveza krajnjih korisnika Federalnog ministarstva finansija, na 31. 12. 2023. godine stanje obaveza po kreditu EBRD 31788 iznosi: glavnica 65.723.460 KM, kamata 3.946.412 KM i taksa 160.730 KM. **Kako smo i ranijih godina konstatovali, kreditna sredstva EBRD-a utrošena su za projekat Sarajevske zaobilaznice, evidentirane u vanbilansnoj evidenciji Društva, jer je Društvo samo implementator projekta Vlade FBiH, tako da nije krajnji korisnik sredstava kredita.**

Do okončanja predmetne revizije Parlament FBiH nije donio odluku o alociranju sredstava, niti su sredstva Društvu vraćena.

Preporuka:

- *u saradnji s nadležnim organima nastaviti regulisati obaveze po kreditu EBRD 31788 Regionalni program razvoja cesta, s ciljem povrata sredstava u iznosu od 15.000.000 KM.*

6.2.2 Kratkoročna imovina

6.2.2.1 Zalihe

Na datum bilansa iskazane su sljedeće zalihe:

	31. 12. 2023.	31. 12. 2022.
ZALIHE	618.923	610.267
Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar	618.923	610.267

Zalihe se vrednuju u bilansu stanja po nabavnoj vrijednosti ili neto prodajnoj vrijednosti, u zavisnosti od toga koja je niža. Nabavna vrijednost zaliha obuhvata fakturnu cijenu i sve zavisne i druge troškove koji su nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i u sadašnje stanje. Zalihe sitnog inventara otpisuju se 100% prilikom stavljanja u upotrebu.

Zalihe sirovina i materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara iskazane su u iznosu od 618.923 KM i najvećim dijelom se odnose na zalihe soli na punktovima (597.403 KM). Od 2021. godine nabavku soli vrše izvođaču radova na održavanju cesta na osnovu potpisanih ugovora. Društvo obezbjeđuje 20% od ukupno planiranih količina za slučaj potrebe. Sektor održavanja, zaštite cesta i sigurnosti prometa Sektoru ekonomsko-finansijskih poslova dostavlja mjesečne izvještaje o utrošku soli po izvođačima radova redovnog održavanja, na osnovu kojih se u poslovnim knjigama evidentira utrošak soli na teret troškova.

Popis soli izvršen je 31. 12. 2023. godine. Uvidom u Izvještaj o izvršenom popisu konstatovali smo sljedeće:

Prema potpisanim ugovorima, izvođači radova dužni su skladištiti i zaštititi posipni materijal od vanjskih uticaja na punktovima zimske službe. Prilikom obavljanja redovnog godišnjeg popisa kod šest izvođača radova redovnog i zimskog održavanja cesta, na ukupno 22 punkta, popisna komisija je konstatovala da so nije uskladištena na pravi način. Naime, na devet punktova so nije uskladištena na pravi način jer se vreće ne nalaze na paletama kako bi bile zaštićene od vlage, pa može doći do oštećenja i neupotrebljivosti.

Preporuka:

- *pojačati nadzor nad načinom skladištenja soli kod izvođača radova redovnog održavanja, a u slučaju odstupanja od ugovora poduzeti adekvatne mjere.*

6.2.2.2 Potraživanja od kupaca

Na datum bilansa u finansijskim izvještajima iskazana su sljedeća kratkoročna potraživanja:

	31. 12. 2023.	31. 12. 2022.
POTRAŽIVANJA OD KUPACA	2.157.979	2.251.005
Potraživanja od kupaca	782.849	826.031
Sumnjiva i sporna potraživanja	1.375.130	1.424.974

Potraživanja od kupaca iskazana su u iznosu od 782.849 KM i odnose se na potraživanja nastala po osnovu izdatih rješenja za korištenje javnih površina pravnim i fizičkim licima radi obavljanja pratećih djelatnosti, pružanja usluga vozačima i putnicima, priključaka na javne ceste, elektronske, telefonske, antenske priključke, instaliranja uređaja i opreme, građenja komunalnih, vodoprivrednih i drugih objekata, postavljanje i korištenje reklamnih znakova, prekomjerne i vanredne upotrebe cesta.

Evidentiranje dostavljenih rješenja vrši se na način da se zaduži kupac i odobri odgođeni prihod (obaveza za odgođeni prihod), a tek naplaćena realizacija se evidentira kao prihod obračunskog perioda. Ovakvim načinom evidentiranja u finansijskim izvještajima se ne iskazuju rashodi perioda kao očekivano smanjenje ekonomskih koristi, tako da i nema uticaja na finansijski rezultat Društva.

Izvršena je procjena očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti. Prema sačinjenom izvještaju, potraživanja ukupne vrijednosti od 42.112 KM, neće se realizovati te je predložen otpis koji je izvršen u 2024. godini.

Za sumnjiva i sporna potraživanja u iznosu od 1.375.130 KM vode se sudski postupci kod nadležnih sudova u cilju naplate naknade za korištenje cestovnog zemljišta, ali je naplata veoma otežana.

6.2.2.3 Novac i novčani ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata na datum bilansa je sljedeća:

	31. 12. 2023.	31. 12. 2022.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	40.110.305	25.608.610
Transakcijski račun – domaća valuta	40.100.308	25.585.564
Transakcijski račun – strana valuta	1.458	1.256
Blagajna – domaća valuta	3.259	2.274
Ostala novčana sredstva	5.278	19.515

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na 31. 12. 2023. godine iskazani su u iznosu od 40.110.305 KM, a odnose se na novčana sredstva koja se vode na računima kod poslovnih banaka, blagajni i ostala novčana sredstva.

Transakcijski računi otvoreni su kod poslovnih banaka u zemlji: Raiffeisen banka (glavni račun), Intesa Sanpaolo banka. Generalni direktor Društva i izvršni direktor za ekonomsko-finansijske poslove ovlašteni su za potpisivanje i raspolaganje sredstvima kod poslovnih banaka.

U glavnoj blagajni se evidentiraju: novčana sredstva podignuta sa transakcijskog računa u KM, isplate putnih naloga i dnevnica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu i manji računi. Ostala novčana sredstva u iznosu od 5.278 KM odnose se na sudske depozite.

6.2.2.4 Ostala imovina i potraživanja, uključujući i razgraničenja

Ostala potraživanja iskazana su u iznosu od 55.189.790 KM i najvećim dijelom se odnose na evidenciju kreditnih sredstava (49.758.754 KM) u skladu s aktom Društva „Hodogram dokumentacije i procedure računovodstvene evidencije kreditnih sredstava“, koji je usvojio direktor. Na ovoj poziciji evidentira se praćenje efektivnosti kredita u punom odobrenom iznosu i utrošak sredstava po tranšama, nakon što se dobije izvod korespondentne banke. Stanje obaveza i plaćanja po osnovu inokredita na 31. 12. usaglašavaju se sa Federalnim ministarstvom finansija i potvrđena su IOS -om. Ova potraživanja se zatvaraju povlačenjem sredstava i realizacijom tranši.

Ovakvim načinom evidentiranja stvara se nerealna slika kako aktivnih pozicija Bilansa stanja, tako i pasivnih, jer se ostala potraživanja i dugoročne obaveze uvećavaju za iznos efektivnih sredstava inokredita, koja nisu raspoloživa na računima Društva.

Knjiženja se ne vrše na osnovu relevantnog dokumenta kao računovodstvene podloge, što nije u skladu sa članom 17. Zakona o računovodstvu i reviziji FBiH kojim je definisano da su predmet knjigovodstvene obrade podataka u glavnoj knjizi u dijelu bilansne evidencije poslovni događaji koji se mogu dokazati vjerodostojnom knjigovodstvenom ispravom.

Dati avansi iskazani su u iznosu od 938.323 KM i odnose se na predujmove date za ugovorene usluge održavanja (Sarajevoputevi d.d. Sarajevo, Jata Group d.o.o. Srebrenik). Iznosi su potvrđeni IOS-ima na 31. 12. 2023. godine.

Preporuka:

- **potraživanja po osnovu odobrenih kredita knjižiti na osnovu relevantne dokumentacije, s ciljem realnog iskazivanja bilansnih pozicija, u skladu sa članom 17. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.**

6.2.3 Kapital

Na datum bilansa iskazan je kapital sa sljedećom strukturom:

	KM	
	31. 12. 2023.	31. 12. 2022.
KAPITAL	2.251.593.067	2.133.721.399
Državni kapital	2.000	2.000
Ostali osnovni kapital	2.251.591.067	2.133.719.399

Osnovni kapital Društva iskazan je u iznosu od 2.251.593.067KM, a čini ga: 2.000 KM upisanog osnovnog kapitala u sudski registar i vrijednost ostalog osnovnog kapitala od 2.251.591.067 KM. Odlukom o statusnim pitanjima Društva od 1. 7. 2010. godine utvrđena je visina upisanog/osnovnog kapitala u iznosu od 2.000 KM. Prema Zakonu o cestama FBiH i Odluci, osnovni kapital čini osnovni ulog FBiH kao jedinog osnivača Društva sa procentualnim učešćem od 100% vlasništva.

Zakonom o cestama FBiH definisano je da su javne ceste koje je nadležni organ proglasio za javne ceste u vlasništvu FBiH. Pravilnikom o računovodstvenim politikama regulisan je način iskazivanja osnovnog kapitala, tako da se na strani izvora evidentira državni i ostali osnovni kapital Društva. Ostali osnovni kapital iskazan je u iznosu od 2.251.591.067 KM i predstavlja izvore sredstava. Pravilnikom je regulisan način iskazivanja i raspodjela finansijskog rezultata, koji predstavlja razliku javnih prihoda i javnih rashoda, koji je neoporeziv i ne može biti predmet ponovne raspodjele na dividendu ili povećanje kapitala, već se raspoređuje na obaveze prema planiranoj namjeni. Ovako stvorene obaveze predstavljaju izvor sredstava koji će se utrošiti isključivo za upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu magistralnih cesta.

Struktura ostalog osnovnog kapitala je:

	KM	
	31. 12. 2023.	31. 12. 2022.
	2.251.591.067	2.133.719.399
Izvori sredstava – cestovna infrastruktura /ceste gornji stroj/	375.174.386	360.685.321
Izvori sredstava – cestovna infrastruktura /ceste donji stroj/	1.436.049.586	1.346.741.846
Izvori sredstava – cestovna infrastruktura /mostovi/	284.223.033	276.469.635
Izvori sredstava – cestovna infrastruktura /tuneli/	137.511.816	133.454.689
Izvori sredstava – saobraćajna signalizacija i oprema	3.277.536	2.021.024
Izvori sredstava – cestovna oprema – odbojna ograda	13.969.099	13.309.752
Izvori sredstava – cestovna oprema – tuneli	1.385.611	1.037.132

6.2.4 Obaveze

U finansijskim izvještajima Društva na 31. 12. 2023. iskazane su obaveze kako slijedi: **KM**

	31. 12. 2023.	31. 12. 2022.
OBAVEZE	464.045.493	531.891.342
Dugoročne obaveze	424.834.395	489.371.810
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	350.841.352	372.891.769
Odgodeni prihod	2.438.567	3.801.984
Rezervisanja	4.084.413	4.471.987
Ostale obaveze, uključujući i razgraničenja	67.470.063	108.206.070
Odgodene porezne obaveze	-	-
Kratkoročne obaveze	39.211.098	42.519.532
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	33.728.183	38.810.473
Odgodeni prihod	-	-
Rezervisanja	-	-
Ostale obaveze, uključujući i razgraničenja	5.482.915	3.709.059

6.2.4.1 Dugoročne obaveze

Finansijske obaveze po amortizovanom trošku iskazane su u iznosu od 350.841.352 KM i odnose se na dugoročne kredite uzete u inostranstvu (345.841.352 KM) i dugoročne kredite uzete u zemlji (5.000.000 KM).

Dugoročni krediti uzeti u inostranstvu su obaveze Društva nastale po osnovu zaključenih međunarodnih kreditnih sporazuma sa EIB-om, EBRD-om, WB-IDA-om i IBRD-om za projekte sanacije puteva u FBiH, projekte putne infrastrukture i sigurnosti na putevima i modernizaciju cesta u FBiH. Sve dospjele obaveze na 31. 12. 2023. godine po osnovu dugoročnih kreditnih zaduženja kod međunarodnih kreditnih institucija su izmirene. Struktura kreditnih obaveza je sljedeća:

- **Kredit Međunarodne asocijacije za razvoj (IDA) br. 43710** namijenjen je za finansiranje projekata „Cestovne infrastrukture i sigurnosti prometa“, u vrijednosti od 8.180.000 SDR u skladu sa sklopljenim Ugovorom od 22. 10. 2008. godine. Kreditna sredstva su namijenjena za finansiranje radova na rehabilitaciji/poboljšanju magistralnih cesta i mostova i za konsultantske usluge. Ukupna kreditna sredstva povučena su 30. 6. 2012. godine. Rok otplate kredita je 20 godina, uključujući grace period od deset godina. Kredit se otplaćuje u periodu od 15. 12. 2017. do 15. 6. 2027. godine u 20 polugodišnjih rata. Kamata na kredit je 0,75% na povučeni iznos kredita dok naknada za održavanje kredita iznosi 0,5% godišnje na nepovučeni iznos kredita. Originalna valuta kredita je SDR te zavisno od kretanja valuta koje čine SDR pojavljuju se pozitivne i negativne kursne razlike. Ukupne obaveze po osnovu kredita 31. 12. 2023. godine iznose 6.817.318 KM.
- **Kredit sa Evropskom investicijskom bankom (EIB) br. 23924** namijenjen je za sanaciju magistralnih cesta, mostova i konsultantske usluge (projektovanje, nadzor, tehnička pomoć u implementaciji) u vrijednosti od 50.000.000 EUR, u skladu sa Ugovorom o kreditu, potpisanom 26. 3. 2007. godine. Ugovorena kamatna stopa je varijabilna (6-mjesečni EURIBOR + fiksni raspon), a plaća se polugodišnje. Period otplate kredita je 18 godina, uključujući šest godina grace perioda. Kredit se povlačio u sedam tranši, otplata prve počela je 2014. godine. Ukupne obaveze po osnovu kredita na 31. 12. 2023. godine iznose 38.553.026 KM.
- **Kredit sa EBRD-om br. 47461** zaključen je 13. 7. 2016. godine, u vrijednosti od 65.000.000 eura (u dvije tranše: 31,85 miliona i 32,50 miliona eura), promjenjive kamatne stope (EURIBOR 6 mjeseci+ marža 1%). Dospjeće kredita je 15 godina, uključujući tri godine grace perioda. Ugovorena je jednokratna provizija od 1% na iznos kredita, koja će biti obustavljena nakon efektivnosti. Ugovorom je predviđena provizija od 0,5% godišnje na nepovučeni iznos kredita, koja se obračunava 60 dana od dana potpisivanja ugovora.

Kredit je postao efektivan sredinom 2019. godine (I tranša) i krajem 2021. godine (II tranša). Ukupna utrošena sredstva po ovom kreditu iznose 80.741.441 KM. Otplata kredita počela je 15. 8. 2019. godine. Ukupne obaveze na 31. 12. 2023. godine iznose 112.481.826 KM. Krajnji rok povlačenja kredita je 13. 1. 2024. godine, ali je krajem septembra 2023. godine podnesen zahtjev za produženje roka za 18 mjeseci da bi se projekti finansirani ovim sredstvima u potpunosti implementirali.

- **Kredit sa Evropskom investicijskom bankom (EIB) br. 82137** zaključen je 23. 2. 2016. godine, u vrijednosti od 50.000.000 eura, promjenjive kamatne stope (EURIBOR + fiksni raspon relevantne međubankarske stope koju odredi EIB). Dospijeće kredita je 20 godina, uključujući pet godina grace perioda. Povlačenje kredita omogućeno je u 12 tranši, a minimalni iznos tranše je 3 miliona EUR. Kredit je efektivan. Ukupno utrošena sredstva po ovom kreditu iznose 97.791.083 KM (V tranši). Ukupne obaveze po osnovu kredita na 31. 12. 2023. godine iznose 95.835.670 KM.
- **Kredit sa IBRD-om br. 8640** zaključen je 9. 11. 2016. godine, u vrijednosti od 58.000.000 eura, promjenjive kamatne stope (EURIBOR + varijabilni raspon ovisan o valuti kredita i periodu otplate). Dospijeće kredita je 22 godine, uključujući 12 godina grace perioda. Ugovorena je jednokratna provizija od 0,25% na iznos kredita, koja je obustavljena nakon efektivnosti. Ugovorom je predviđena provizija od 0,5% na nepovučeni iznos kredita, koja se obračunava 60 dana od dana potpisivanja kredita, plativo nakon efektivnosti kredita. Ukupno povučena sredstva po ovom kreditu iznose 110.067.312 KM. Ukupne obaveze po osnovu kredita na 31. 12. 2023. godine iznose 113.438.140 KM. Otplata kredita počinje 15. 8. 2028. godine.

Dugotrajan postupak eksproprijacije zemljišta, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, pribavljanja urbanističkih saglasnosti i potrebnih dozvola za građenje dovodi do spore realizacije ugovora, prebacivanja projekata iz jednog perioda u drugi, a samim tim i do povlačenja kreditnih sredstava, odnosno produžavanje rokova za efektivnost kredita. Kao posljedica navedenog, Društvo je po osnovu dva ugovora sa bankama IBRD-a i EBRD-a platilo provizije na nepovučena sredstva u iznosu od 208.173 KM.

Dugoročni krediti uzeti u zemlji odnose se na obavezu prema JP „Autoceste“ d.o.o. Mostar. Odlukom Vlade FBiH odobrena je pozajmica u svrhu održavanja tekuće likvidnosti Društva 8. 5. 2012. godine i nije utvrđen rok povrata sredstava.

Preporuka:

- ***poduzeti aktivnosti na pokretanju postupaka za izmjenu i donošenje novih zakonskih rješenja koja bi omogućila skraćivanje vremena pribavljanja potrebnih dozvola i saglasnosti za gradnju i eksproprijaciju kako bi se rokovi za realizaciju projekata poštovali i sredstva od odobrenih kredita iskoristila blagovremeno za namijenjene svrhe.***

Odgođeni prihodi iskazani su u iznosu od 2.438.567 KM, a odnose se na unaprijed naplaćene ostale prihode (2.157.979 KM) po izdatim rješenjima za korištenje cestovnog zemljišta pravnim i fizičkim licima (priključci, panoji, vage) i na odložene prihode od regresnih tužbi (280.588 KM).

Rezervisanja su iskazana u iznosu od 4.084.413 KM i odnose se na rezervisanja po započetim sudskim sporovima (3.704.375 KM) i na rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih (380.038 KM) u skladu sa MRS-om 19 – Primanja zaposlenih.

Rezervisanja po započetim sudskim sporovima sačinjena su na osnovu tužbi koje se vode protiv Društva za naknadu štete i drugih imovinsko-pravnih odnosa. Procjena je izvršena na osnovu podataka iz podnesenih tužbi, uz procjenu vjerovatnoće uspjeha tužbenog zahtjeva, kao i procjenu zateznih kamata i drugih troškova u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.

Ostale obaveze, uključujući i razgraničenja, iskazane su u iznosu od 67.470.063 KM i odnose se na ostale nepomenute dugoročne obaveze (58.626.599 KM) i ostala dugoročna rezerviranja/izvori sredstava (8.843.464 KM) koja se odnose se na obaveze po osnovu izvora stalnih materijalnih sredstava, odnosno knjigovodstveno evidentiranje stalnih materijalnih sredstava koja se tretiraju kao donirana od osnivača, Vlade FBiH.

Ostale nepomenute dugoročne obaveze predstavljaju obaveze prema izvorima finansiranja iz finansijskog rezultata – izvori sredstva za investicije u toku. Po završetku investicije u pripremi – cestovna infrastruktura – i prenosom u upotrebu, istovremeno se iz odgovarajućeg izvora finansiranja prenosi na analitički konto izvora sredstava.

6.2.4.2 Kratkoročne obaveze

Finansijske obaveze po amortizovanom trošku iskazane su u iznosu od 33.728.183 KM i odnose se na kratkoročne finansijske obaveze (21.284.628 KM), obaveze prema dobavljačima u zemlji (10.924.316 KM), obaveze prema dobavljačima u inostranstvu (1.439.927 KM) i obaveze za primljene avanse (79.312 KM).

Kratkoročne finansijske obaveze odnose se na kratkoročni dio dugoročnih obaveza po međunarodnim kreditima.

U strukturi **obaveza prema dobavljačima u zemlji** najznačajnije su obaveze prema dobavljačima za modernizaciju cestovne infrastrukture, dobavljačima usluga redovnog održavanja i dobavljačima stalnih sredstava/cestovna infrastruktura. Obaveze prema dobavljačima za modernizaciju cestovne infrastrukture iskazane su u iznosu od 4.654.874 KM, a najznačajniji dobavljači i iskazane obaveze u okviru ove grupe su: JV Hering d.d. & Azvirt Limited L. Co u iznosu od 2.286.150 KM (promet 7.505.856 KM), JV Livnopotovi & KTM Brina d.o.o. u iznosu od 768.421 KM (promet 4.414.552 KM), JV Putovi d.o.o. & HP Investing d.o.o. u iznosu od 652.836 KM (promet 2.816.265 KM) i „JV Hering d.d. & KTM Brina“ d.o.o. u iznosu od 1.280.548 KM (promet 4.219.862 KM) i JV Putovi d.o.o. & Dobojuputevi d.d. u iznosu od 462.667 KM (promet 3.403.855 KM). Obaveze prema dobavljačima za usluge redovnog održavanja iskazane su u iznosu od 2.818.277 KM, a najznačajniji dobavljači i iskazane obaveze u okviru ove grupe su: Ceste d.d. Mostar u iznosu od 811.724 KM (promet 15.960.398 KM), Jata Group d.o.o. Srebrenik u iznosu od 444.730 KM (promet 10.649.379 KM), Kov-Grad d.o.o. Bužim u iznosu od 345.983 KM (promet 4.145.148 KM) i Step d.d. Sarajevo u iznosu od 258.369 KM (promet 542.415 KM). Obaveze prema dobavljačima stalnih sredstava/cestovna infrastruktura iskazane su u iznosu od 2.418.713 KM, a najznačajniji dobavljači i iskazane obaveze u okviru ove grupe su: HP Investing d.o.o. u iznosu od 722.435 KM (promet 5.324.044 KM), Dobojuputevi d.d. Doboju Jug u iznosu od 381.362 KM (promet 1.389.074 KM), Roading d.o.o. Gračanica u iznosu od 324.329 KM (promet 522.721 KM) i Struktura d.o.o. Jajce u iznosu od 278.022 KM (promet 791.217 KM). Društvo redovno izmiruje obaveze prema dobavljačima u skladu sa ugovorenim valutama.

Od iskazanih **obaveza prema dobavljačima u inostranstvu** u iznosu od 1.439.927 KM najveći dio se odnosi na obaveze prema dobavljačima za modernizaciju cestovne infrastrukture u iznosu od 1.412.615 KM i u okviru koje je najznačajnija obaveza prema dobavljaču Strabag AG u iznosu od 1.305.699 KM (promet 3.894.296 KM).

Ostale obaveze, uključujući i razgraničenja iskazane su u iznosu od 5.482.915 KM i odnose se na obračunate ostale troškove poslovanja (3.849.995 KM), obaveze za zadržana plaćanja (977.579 KM), obaveze za plaće, naknade plaća i ostala primanja zaposlenih (616.947 KM), obaveze za sudske presude (16.391 KM), obaveze za naknade, poreze i doprinose članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju (13.290 KM), obaveze za poreze i doprinose po ugovorima o djelu (6.439 KM) i obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dadžbine (2.274 KM).

Obračunati ostali troškovi poslovanja iskazani u iznosu od 3.849.995 KM najvećim dijelom odnose se na obračunate kamate i servisne troškove po međunarodnim kreditima (3.728.155 KM).

Obaveze za zadržana plaćanja iskazane u iznosu od 977.579 KM odnose se na zadržana plaćanja prema dobavljačima za izvedene radove u skladu sa potpisanim ugovorima.

Obaveze za plaće, naknade plaća i ostala primanja zaposlenih iskazane u iznosu od 616.947 KM odnose se na obaveze za neto plaće, poreze, doprinose i ostala materijalna prava zaposlenih za decembar 2023. godine koje su izmirene u januaru 2024. godine.

6.2.5 Popis imovine i obaveza

Na osnovu Odluke direktora Društva od 27. 11. 2023. godine o provođenju popisa imovine i obaveza Društva, imenovane su pojedinačne komisije i centralna popisna komisija, sa zadatkom da organizuje i koordinira rad svih popisnih komisija, i na osnovu njihovih izvještaja izradi elaborat o popisu.

Prema članu 22. Zakona o računovodstvu i reviziji i članu 46. Pravilnika o računovodstvu, na kraju popisa popisna komisija sastavlja izvještaj o obavljenom popisu, utvrđuje viškove i manjkove i dostavlja ga tijelu nadležnom za razmatranje rezultata popisa za odlučivanje o popisu.

Odlukom o provođenju popisa imovine i obaveza Društva definisan je rok za pojedinačne popisne komisije do 31. 1. 2024. godine. Isti rok je predviđen i Uputstvom o obavljanju priprema za popis i radu popisnih komisija. Definisani rok je ispoštovan.

Centralna popisna komisija je sačinila elaborat (Izveštaj) o izvršenom popisu sredstava i obaveza i uputila ga Upravi koja ga je usvojila 13. 2. 2024. godine.

Obavezni godišnji popis prethodi izradi godišnjih finansijskih izvještaja, te ima za cilj da se utvrdi stvarno stanje imovine i obaveza i izvrši usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, kako bi godišnji finansijski izvještaji fer prikazivali finansijski položaj društva i bili pouzdani korisnicima. Pravno lice dužno je da najmanje jednom godišnje sa stanjem na dan kada se završava poslovna godina izvrši popis imovine i obaveza s ciljem da se utvrdi njihovo stvarno stanje, te da se u poslovnim knjigama izvrši usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim.

Uvidom u pojedinačne Izveštaje popisnih komisija i elaborat o popisu konstatovali smo da je godišnji popis imovine i obaveza izvršen, odnosno da je utvrđeno stvarno stanje imovine i obaveza, i izvršeno usklađivanje knjigovodstvenih evidencija sa stvarnim stanjem u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o računovodstvu.

6.3 IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA

U Izveštaju o gotovinskim tokovima iskazani su početno stanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata u iznosu od 25.698.610 KM i konačno stanje u iznosu od 40.110.305 KM, što za rezultat ima neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata u iznosu od 14.501.695 KM. Izveštaj o gotovinskim tokovima sačinjen je u skladu s Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za privredna društva.

6.4 IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U Izveštaju o promjenama na kapitalu za 2023. godinu iskazane vrijednosti na pojedinim pozicijama usklađene su sa iskazanim vrijednostima u Bilansu stanja i Bilansu uspjeha.

6.5 BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

U skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja, bilješke sadrže dopunske informacije u odnosu na one prezentirane u izvještaju o finansijskom položaju, izvještaju (ima) o dobiti i gubitku i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaju o promjenama u kapitala i izvještaju o novčanim tokovima. Bilješke sadrže tekstualni opis ili raščlanjivanje stavki prezentiranih u tim izvještajima, i informacije o stavkama koje ne ispunjavaju uslove za priznavanje u tim izvještajima. Pored toga i ostali Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja, kao i član 37. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, sadrže zahtjeve za vezano za objavama u bilješkama.

Uprava je pri sastavljanju finansijskih izvještaja, objavila dodatne informacije, koje nisu prezentirane nigdje drugo u finansijskim izvještajima, ali su relevantne za njihovo razumijevanje. U Bilješkama uz finansijske izvještaje dati su statistički podaci po bilansnim pozicijama (povećanje, smanjenje, učešće), kao i potrebne informacije i dodatna pojašnjenja korisnicima finansijskih izvještaja u skladu sa zahtjevima propisa koji uređuju objavljivanja uz finansijske izvještaje.

7. VANBILANSNA EVIDENCIJA

Vanbilansna evidencija u finansijskim izvještajima iskazana je u iznosu od 604.382.058 KM, a najvećim dijelom odnosi se na sljedeće pozicije:

- Projekat (Sarajevska obilaznica) koji se finansira iz budžeta FBiH za koji je Društvo zaduženo od Osnivača za njegovu implementaciju;
- Date mjenice za obezbjeđenje kredita u iznosu od 357.885.102 KM;
- Primljene bankovne garancije u iznosu od 23.807.532 KM, koje se odnose na osiguranje plaćanja avansa i zadržanog plaćanja u garantnim rokovima.

8. JAVNE NABAVKE

Društvo je za provođenje javnih nabavki usvojilo Pravilnik o javnim nabavkama (2016. godina) i Pravilnik o postupku direktnog sporazuma (2015. godine). Do okončanja revizije nisu urađene izmjene postojećih niti su doneseni novi akti koji bi bili usklađeni sa odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama koji je u primjeni od decembra 2022. godine.

Zbog kašnjenja usvajanja Plan poslovanja za 2023. godinu (26. 6. 2023. godine) Plan javnih nabavki usvojen je i objavljen 21. 7. 2023, nakon proteka skoro sedam mjeseci poslovanja. U periodu do usvajanja Plana Društvo je provodilo nabavke prema Privremenom planu nabavki za 2023. godinu, a koji je usvojen i objavljen 13. 2. 2023. godine. Privremeni Plan nabavki sačinjen je u skladu sa Rebalansom plana poslovanja za 2022. godinu i njime su obuhvaćene nabavke koje nisu završene u toj godini, koje su prenesene i čija je realizacija planirana u 2023. godini. Nabavke koje su pokrenute po Privremenom planu, a koje su završene, nisu nakon njegovog usvajanja, prenesene u Plan nabavki za 2023. godinu. Pored usvojenog Privremenog i Plana javnih nabavki, Društvo je u toku 2023. godine vršilo njihove izmjene i dopune. Izmjene i dopune odnosile su se u najvećem dijelu na dodatne radove, izradu i reviziju projekata, geodetske usluge, ispravke tehničkih grešaka, izmjenu vrste postupka, procijenjene vrijednosti, datuma pokretanja i datuma ugovaranja i dr. **Donošenjem finansijskog plana stvaraju se pretpostavke i za donošenje plana javnih nabavki, njime se odobravaju sredstva za nabavke, za kalendarsku godinu na koju se Plan poslovanja odnosi. Česte izmjene i dopune plana nabavki ukazuju i na loše planiranje u trenutku izrade plana i na neadekvatnu procjenu tržišta prilikom određivanja vrijednosti nabavki. Planiranje nabavki trebalo bi se zasnivati na analizama stvarnih potreba i ispitivanju tržišta te bi trebalo biti usklađeno s dinamikom planiranja Plana poslovanja. Uzimajući u obzir da je Plan javnih nabavki akt kojim se detaljno planiraju nabavke, polazni osnov je definisanje potreba za narednu finansijsku godinu, jasno definisanje predmeta, sredstava i količina kako bi se postupci nabavke pokrenuli blagovremeno i osigurala transparentnost prilikom njihovog provođenja, kako bi se proveli u periodu u kojem su i planirani te bili usklađeni sa Planom poslovanja.**

Prema izvještaju Agencije za javne nabavke prečišćenim Planom nabavki za 2023. godinu Društvo je planiralo nabavke u ukupnom iznosu 46.409.715 KM bez obračunatog PDV-a, od čega su 1.560.660 KM robe, 7.923.516 KM usluge i 36.925.539 KM radovi. Prema prezentiranim Izvještajima o ukupnom broju i ukupnoj vrijednosti dodijeljenih ugovora sa portala Agencije za javne nabavke u toku 2023. godine nakon provedenih postupaka nabavke prema Privremenom i Planu javnih nabavki zaključeno je 228 ugovora ukupne vrijednosti od 177.803.083 KM, od čega se na radove odnosi 174.722.219 KM (67 ugovora), usluge 2.146.338 KM (148 ugovora) i robe 934.526 KM (13 ugovora).

Prema podacima navedenim u Izvještaju o poslovanju, Društvo je zaključilo 255 ugovora ukupne vrijednosti od 86.536.499 KM, uz napomenu da se u okviru ovih nabavki nalaze i ugovori koji su zaključeni u 2023. godini, a odnose se na pokrenute postupke za 2022. godinu prema Privremenom i Planu javnih nabavki. S obzirom na to da se podaci iz Izvještaja sa portala Agencije za javne nabavke razlikuju u odnosu na podatke iz Izvještaja o poslovanju, dato je obrazloženje da se radi o različitim datumima unosa podataka o zaključenim ugovorima koji se odnose na postupke iz 2022. i 2023. godine provedene prema Privremenom planu nabavki i Planu nabavki. Na osnovu navedenog, ne može se potvrditi tačna vrijednost realizacije planiranih javnih nabavki u toku 2023. godine, s obzirom na to da postoje značajna odstupanja u iskazanim vrijednostima zaključenih ugovora iz različitih izvora podataka. Također, uzimajući u obzir date podatke o realizaciji planiranih nabavki, iako su tokom godine vršene izmjene plana javnih nabavki, utvrdili smo da postoje značajna odstupanja realizacije u odnosu na planirane nabavke (realizacija je manja od 50%), što je posljedica prenosa postupaka iz jednog u naredni period i što je teško utvrditi presjek tih perioda i uskladiti ih sa Planom poslovanja.

U skladu sa dostavljenim pregledom Planiranih i realizovanih javnih nabavki prema vrsti postupka Društvo je u 2023. godini planiralo 436 postupaka u vrijednosti od 48.401.153 KM, a provelo 182 postupka javnih nabavki ukupne vrijednosti 23.607.225 KM, čiji pregled dajemo u tabeli:

Vrsta postupka	Planirane nabavke*		Provedene nabavke		Revidirani uzorak	
	Broj postupaka	Iznos u KM	Broj postupaka	Iznos u KM	Broj postupaka	Iznos u KM
Direktni sporazum	92	346.362	48	204.995	1	5.900
Otvoreni postupak	297	44.926.205	115	20.592.105	7	4.284.639
Ograničeni postupak	1	1.818.377	1	1.818.377	1	1.818.377
Pregovarački postupak bez objave obavještenja	9	962.788	8	836.316	3	251.818
Konkurentski zahtjev	33	232.035	8	123.868	2	54.932
Aneks II	4	115.385	2	31.564	-	-
Ukupno	436	48.401.152	182	23.607.225	14	6.415.666
*Prema posljednjim izmjenama						

Revizijom postupaka javnih nabavki, po Privremenom planu i Planu javnih nabavki, utvrdili smo:

Otvoreni postupak Rekonstrukcija i sanacija ceste Kreševo – Kiseljak - Rekonstrukcija dionice Tomića krivina – Alagići i rekonstrukcija mosta preko rijeke Ljuskave u naselju Alagići pokrenut je 28. 7. 2023. godine. Tendersku dokumentaciju preuzelo je 28 zainteresiranih ponuđača. Dostavljeno je šest ponuda. Otvaranju ponuda prisustvovali su predstavnici tri ponuđača. Jedna ponuda ocjenjena je kao neprihvatljiva jer nije ispunjavala uslove tenderske dokumentacije u pogledu kvalificiranosti tehničkih osoba koje će biti angažirane na izvođenju predmetnih radova. Revizijom nismo utvrdili diskriminatorne odredbe u tenderskoj dokumentaciji, niti je bilo žalbi na tendersku dokumentaciju, kao ni na provedeni postupak. Nakon održane e – aukcije formirana je konačna rang lista ponuđača i sa odabranom grupom ponuđača Dobojsputevi d.d. Dobojs Jug i Euro – asfalt d.o.o. Sarajevo zaključen je ugovor u vrijednosti od 2.081.000 KM (bez PDV-a) 20. 10. 2023. godine. Rok za izvođenje radova je 150 dana od datuma početka radova.

Društvo je provelo **javnu nabavku putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja za izvođenje dodatnih radova na sanaciji mosta (M17-009-405) preko rijeke Željeznice na Ilidži, na cesti M17, dionica Stup 3 – Blažuj**, ugovorene vrijednosti 55.295 KM (bez PDV-a). Postupak je proveden po osnovu člana 24. stav 1) tačka a) Zakona o javnim nabavkama odnosno kada u slučaju ugovora o javnoj nabavci radova za dodatne radove koji nisu uključeni u prvobitno razmatrani projekat ili u prvobitno zaključen ugovor ali koji, usljed nepredviđenih okolnosti, postanu neophodni za izvršenje ili izvođenje u njima opisanih radova, i kada se takvi dodatni radovi ne mogu, tehnički ili ekonomski, odvojiti od osnovnog ugovora bez većih nepogodnosti za ugovorni organ.

Takav ugovor može se zaključiti sa dobavljačem kojem je dodijeljen osnovni ugovor, a ukupna vrijednost ugovora dodijeljenih za dodatne radove ne može preći 20% od vrijednosti osnovnog ugovora. Ugovor je zaključen 8. 12. 2023. godine sa Hering d.d. Široki Brijeg, po osnovu ranije provedenog otvorenog postupka u 2022. godini, a kriterij za dodjelu ugovora je bio najniža cijena. Provedenom revizijom je konstatovano da je nabavka provedena u skladu sa Zakonom.

Za **usluge nadogradnje aplikacije pipGIS JP Ceste FBiH za upravljanje investicijama i projektima** **proveden je pregovarački postupak bez objave obavještenja** ugovorene vrijednosti 51.282 KM (bez PDV-a). Postupak je proveden po osnovu člana 21. stav 1) tačka c) Zakona o javnim nabavkama, odnosno kada se zbog suštinskih, dokazivih tehničkih ili umjetničkih razloga, ili zbog razloga koji se odnose na zaštitu ekskluzivnih prava, ugovor može dodijeliti samo određenom dobavljaču. Predmet ugovora je nadogradnja već postojeće aplikacije te na navedene usluge ponuđač ima ekskluzivno pravo zbog toga što je vlasnik izvornog koda baze. Ugovor je zaključen sa TIM Konzalting d.o.o. Sarajevo, 19. 10. 2023. godine, kriterij za dodjelu ugovora je najniža cijena. Provedenom revizijom je konstatovano da je nabavka provedena u skladu sa Zakonom.

Društvo je provelo javnu nabavku **Kancelarijski pribor i materijal putem konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda**. Tendersku dokumentaciju preuzelo je devet ponuđača, dok su izmijenjenu tendersku dokumentaciju preuzela četiri ponuđača. Nije bilo žalbi u postupku. Dostavljena je ponuda jednog ponuđača, s kojim je i zaključen ugovor u vrijednosti od 46.805 KM bez PDV-a.

Izvršen je uvid i u **direktni sporazum Izrada elaborata cijepanja parcela i elaborata eksproprijacije za projekte: Cesta M1.9. poboljšanje sigurnosti prometa na M.1.9. industrijska zona Gradačac; Cesta M18_007, izgradnja trake za spora vozila, dionica Živinice – Vitalj, poddionica Gojsalići – Vitalj, područje općine Kladanj; te Cesta M4, rekonstrukcija raskrsnice u kružni tok na cesti M4, ulaz i Lukavac** (5.900 KM bez PDV-a). Izvršeno je istraživanje tržišta. Poslani su zahtjevi za ponude prema tri dobavljača te je zaključen ugovor s najpovoljnijim dobavljačem.

Postupak javne nabavke redovnog održavanja magistralnih cesta na području FBiH za period 1. 7. 2023 – 30. 6. 2027. godine, putem ograničenog postupka, za većinu lotova pokrenut je u 2022. godini, a okončan u 2023. godini, i sa odabranim izvođačima radova sklopljeni su okvirni sporazumi i jednogodišnji ugovori: za lot 1 (Rad - putevi Bihać, Behić Sanny Boy d.o.o. Bihać i Divel d.o.o. Sanski Most), lot 2 (KOV-GRAD d.o.o. Bužim i I-Selimović d.o.o. Cazin), lot 3 (konzorcij JATA group d.o.o. Srebrenik i HiH d.o.o. Živinice), lot 4 (Dobojputevi d.d. Doboj Jug), lot 6 (Goraždeputevi d.d. Goražde), lot 8 (Sarajevoputevi d.d. Sarajevo) i za lotove 9, 10, 11 i 12 (Ceste d.d. Mostar).

Za period 15. 11. 2023–14. 11. 2027. godine, potpisani su okvirni sporazumi i jednogodišnji ugovori za lotove 5 (Jata Group d.o.o. Srebrenik) i 7 (HP Investing d.o.o. Mostar) i 14 (KOV-GRAD d.o.o. Bužim).

Za lot 13 sklopljen je okvirni sporazum za period 1. 2. 2020 – 31. 1. 2024. godine, i jednogodišnji ugovori. Društvo je u toku 2023. godine okončalo postupak nabavke na ovom lotu za period 1. 2. 2024 – 31. 1. 2028. godine. Izvođač radova na ovoj dionici je konzorciji Putovi d.o.o. Grude, KTM Brina d.o.o. Posušje i HP Investing d.o.o. Mostar.

Vrijednost sklopljenih ugovora za period 2023 - 2024. godine iznosi 45.859.030 KM.

S obzirom na to da je postupak provođen u dvije faze, u II fazi Poziv za dostavljanje ponuda objavljen je na portalu javnih nabavki dana 12. 4. 2023. godine, a 21. 4 i 27. 4. 2023. godine izjavljene su žalbe kvalifikovanih kandidata na tendersku dokumentaciju u dijelu koji se odnosi na način formiranja vrijednosti ugovora za prvu godinu po lotovima jer se njime ograničio način formiranja cijene za cjelokupno četverogodišnje razdoblje. Naime, tenderska dokumentacije u II fazi nije bila sačinjena u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama zbog toga što nije bila identična u svim dijelovima kao u I fazi pretkvalifikacije. Ugovorni organ je naveo da se vrijednost četverogodišnjeg sporazuma računa kao suma cijene za ugovor za prvu godinu bez jasnog preciziranja da će se cijena jednogodišnjeg ugovora povećati za 6,3% već da se računa vrijednost okvirnog sporazuma. Također, ponuđači su osporavali i metodologiju računanja promjene cijena jer su određene komponente od kojih je sačinjena cijena rada fiksno definisane. Ugovorni organ je u cijelosti usvojio žalbene navode i izmijenio tendersku dokumentaciju.

Pored navedenog žalbe su uticale i na tok procesa na lotu 7. Sa odabranim izvođačem konzorcij HP Investing d.o.o. Mostar i Hercegovina putevi a.d. Trebinje sklopljen je okvirni sporazum za period 1. 2. 2020 – 31. 1. 2024. godine za radove redovnog održavanja za dionicu puteva koji pokriva lot 7. Presudom Suda BiH od 16. 4. 2021. godine i Rješenjem Ureda za žalbe od 4. 11. 2021. godine ugovor je raskinut krajem 2021. godine, te je u skladu sa navedenim aktima nastavljen postupak javne nabavke na ovom lotu. Postupak je okončan u 2023. godini i potpisan je okvirni sporazum za period 15. 11. 2023 – 30. 6. 2027. godine. **Budući da je postupak okončan krajem 2023. godine, radove redovnog održavanja magistralnih cesta obavljao je konzorcij HP Investing d.o.o. Mostar i Hercegovina putevi a.d. Trebinje. Ugovor je potpisan 17. 1. 2023. godine za period 1. 1. 2023 – 31. 12. 2023. godine, tj. do okončanja postupka, u vrijednosti od 1.751.039 KM sa PDV-om (1.496.615 KM bez PDV-a). Uzimajući u obzir navedeno, Društvo je za taj lot vršilo nabavke u iznosu od najmanje 1.751.039 KM sa PDV-om bez provedenih procedura javnih nabavki, što nije u skladu sa članom 6. Zakona o javnim nabavkama u kojem je naglašena obaveza i dužnost ugovornih organa da dodjeljuju ugovore o javnoj nabavci roba, usluga i radova primjenjujući postupke definisane Zakonom i podzakonskim aktima.**

Za izvođenje radova redovnog održavanja na lotu 5 Okvirni sporazum potpisan je za period 1. 9. 2021 – 31. 8. 2025. godine sa „JATA group“ d.o.o. Srebrenik i „Belegem“ d.o.o. Gradačac. Društvo je pokrenulo novi postupka u 2022. godini jer je predvidjelo da planirana sredstva neće biti dovoljna, te je potpisan novi Okvirni sporazum za period 15. 11. 2023 – 14. 11. 2027. godine. Ugovor o izvođenju radova redovnog održavanja magistralnih cesta za period 1. 9. 2022 – 31. 8. 2023. godine potpisan je 31. 8. 2022. godine u vrijednosti od 2.489.614 KM sa PDV-om (2.246.336 KM bez PDV-a). **Navedena sredstva utrošena su u predviđenom roku, do 31. 8. 2023. godine, te je do okončanja postupka potpisan novi ugovor u vrijednosti od 559.998 KM sa PDV-om (478.631 KM bez PDV-a) za period od 1. 9. 2023 – 14. 11. 2023. godine. Uzimajući u obzir navedeno, Društvo je za taj lot vršilo nabavke u iznosu od najmanje 559.998 KM sa PDV-om bez provedenih procedura javnih nabavki.**

Prema Izvještaju o realizaciji plana poslovanja za 2023. godinu podneseno je 70 žalbi na postupke javnih nabavki od čega je osam na rješavanju kod Ureda za razmatranje žalbi, a Društvo je postupilo po 62 žalbe i izvršilo potrebne korekcije. Utvrđeni su slučajevi da se iste greške i neusklađenosti sa zakonskim propisima u tenderskoj dokumentaciji na koje su ranije izjavljivane žalbe ponavljaju u kasnije pokrenutim postupcima. Ovako postupanje, koje generiše veće troškove za ugovorni organ i prolongira okončanje postupaka, posebno je neprihvatljivo uzimajući u obzir da Društvo ima uspostavljen Odjel za javne nabavke i veći broj stalno zaposlenih službenika za javne nabavke. Potrebno je posvetiti više pažnje sačinjavanju tenderske dokumentacije i analizirati dosadašnje žalbe te iskoristiti zapažanja u budućim postupcima kako bi se učešće poništenih tenderskih dokumentacija još više smanjilo. Datumi otvaranja ponuda određeni su neposredno nakon isteka krajnjih rokova za preuzimanje tenderske (isti dan). Na ovaj način ugovorni organ ostavlja mogućnost da primi žalbu na tendersku dokumentaciju nakon što izvrši otvaranje i pregled ponuda što ponovno dovodi u pitanje dalje provođenje postupka i njegovo blagovremeno okončanje.

Uzimajući u obzir navedeno, za lotove 5 i 7 Društvo nije blagovremeno provelo postupke javnih nabavki redovnog održavanja magistralnih cesta na području FBiH, uvažavajući mogućnost podnošenja žalbi potencijalnih ponuđača, niti je adekvatno procijenilo vrijednost troškova održavanja, što je dovelo do zaključivanja ugovora o dodatnim radovima bez provođenja postupka u vrijednosti od 1.975.246 KM (lot 7: 1.496.615 KM i lot 5: 478.631 KM). Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Zakonom o javnim preduzećima koji nalaže da se sve nabavke u Društvu moraju provoditi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Preporuke:

- **uskладiti interne akte u skladu sa Zakonom o Izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama;**
- **Planom nabavki obuhvati sve nabavke iz godine na koju se odnose i uskladiti ga s usvojenim Planom poslovanja Društva te osigurati pouzdanost i istovjetnost podataka o provedenim postupcima i zaključenim ugovorima u izvještajima koje sačinjava Društvo;**

- *u skladu sa zakonom o javnim nabavkama i Zakonom o javnim preduzećima u FBiH blagovremeno provoditi postupke javnih nabavki redovnog održavanja magistralnih cesta za period na koji se donosi finansijski plan, te zaključivati ugovore na godinu dana ili putem okvirnog sporazuma, a najduže na period od četiri godine da bi se izbjeglo zaključivanje ugovora o dodatnim radovima bez provođenja postupka.*

9. OSTALI NALAZI

9.1 Sudski sporovi

Prema prezentovanim podacima Sektora za pravne poslove, protiv Društva se vode sudski sporovi u ukupnoj vrijednosti od 22.273.052 KM (uključujući Sarajevsku obilaznicu). Društvo je, u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, na datum bilansa izvršilo procjenu sporova. Rezervisanja za sudske sporove izvršena su u iznosu od 3.707.374 KM i odnose se na sve predmete za koje su podnesene tužbe protiv Društva (bez Sarajevske obilaznice) do 31. 12. 2023. godine, za koje nisu donesene pravosnažne presude.

10. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Na dostavljeni Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2023. godinu Društvo je 8. 8. 2024. dostavilo komentar, uz dodatnu dokumentaciju.

Obrazloženja su data na nalaze i preporuke u vezi sa: evidentiranjem cestovne infrastrukture, prijemom zaposlenika u radni odnos, investicijama koje su započete u prethodnom periodu, efikasnošću realizacije projekata i provođenjem postupaka javnih nabavki u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Pored navedenog, data su obrazloženja koja se odnose na nalaze i preporuke vezane za poduzimanje aktivnosti na blagovremenom donošenju plana poslovanja, knjigovodstveno evidentiranje stalnih sredstava, knjiženje poslovnih promjena na osnovu relevantne dokumentacije, nadzor nad načinom skladištenja soli, pokretanje postupaka za izmjenu i donošenje novih zakonskih rješenja.

Za obrazloženja koja nisu prihvaćena jer nisu prezentovane nove činjenice, niti je dostavljena dokumentacija koja bi uticala na izmjene nalaza, dajemo sljedeća pojašnjenja:

- obrazloženje Društva za klasifikaciju i vrednovanje magistralne cestovne infrastrukture kao nematerijalne imovine je da nije njen vlasnik, nego mu je data na trajno, vremenski neograničeno upravljanje.

Iskazivanje ove imovine na poziciji „nematerijalna sredstva“ ne zadovoljava kriterije za priznavanje i mjerenje shodno MRS-u 38 – Nematerijalna imovina. Prema ovom standardu, nematerijalno sredstvo je nemonetarno sredstvo bez fizičke supstance, a vrednovanje nematerijalne imovine po fer vrijednosti podrazumijeva postojanje aktivnog tržišta, koje za cestovnu infrastrukturu ne postoji u BiH, što dovodi u pitanje da li je procijenjena vrijednost zaista fer vrijednost po kojoj se imovina može prodati. Infrastrukturna sredstva ispunjavaju definiciju nekretnina, postrojenja i opreme, pa zbog toga računovodstveno evidentiranje treba vršiti u skladu sa MRS-om 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema;

- vezano za investiciju „Tunel Crnaja“, koja je okončana u 2022. godini, ali nije knjigovodstveno aktivirana u 2023. godini, Društvo je navelo da je poduzelo aktivnosti i podnijelo Zahtjev za tehnički prijem Federalnom ministarstvu prostornog uređenja koje je imenovalo Komisiju za tehnički pregled izvedenih radova, ali Izvještaj još uvijek nije dostavljen. Za investicije u iznosu od 5.432.443 KM koje su započete u ranijem periodu, čija realizacija značajno kasni, nisu dostavljena dodatna objašnjenja niti informacije kad će biti okončane.

Za četiri projekta u vrijednosti od 1.143.636 KM koja su završena, a nisu knjigovodstveno aktivirana, u obrazloženju se navodi da zapisnici o okončanju radova nisu dostavljeni zbog nepoštovanja internih procedura ili u slučajevima kada je za realizaciju zadužen Grad Mostar koji nije dostavio zapisnike o okončanju radova;

- u dostavljenom komentaru je navedeno da je Društvo ispunilo svoju zakonsku obavezu u dijelu usvajanja plana poslovanja. Međutim, i dalje je potrebno inicirati aktivnosti sa osnivačem i resornim ministarstvom u ovom dijelu kako ne bi dolazilo do kasnog usvajanja planova poslovanja i s tim u vezi kašnjenja projekata, kao i javnih nabavki vezanih za njihovu realizaciju;
- knjigovodstveno evidentiranje amortizacije dijela stalnih sredstava ne vrši se u skladu s Pravilnikom o kontnom okviru i sadržaju konta za privredna društva s obzirom na to da na poziciji unaprijed naplaćenih odloženih prihoda Društvo evidentira izvore sredstava po osnovu stalne imovine, koja se tretira kao donirana od osnivača, Vlade FBiH, što nije utemeljeno Zakonom o cestama FBiH niti drugim aktima iz kojih bi se moglo potvrditi da je imovina finansirana iz doniranih sredstava;
- vezano za nadzor nad skladištenjem soli kod izvođača radova, Društvo je u komentaru navelo da je nadzor pojačan u proteklom periodu. Međutim i dalje na svim punktovima so nije uskladištena na pravi način, što je konstatovano i prilikom redovnog godišnjeg popisa;
- u vezi evidentiranja kreditnih sredstava, radi se o sredstvima koja nisu raspoloživa na računima Društva, čime se stvara nerealna slika kako aktivnih konta, tako i pasivnih. Naime, ostala potraživanja i dugoročne obaveze uvećavaju se za iznos efektivnih sredstava inokredita koja nisu raspoloživa na računima Društva;
- u obrazloženju koje se odnosi na poduzimanje aktivnosti na pokretanju postupaka za izmjenu i donošenje novih zakonskih rješenja, Društvo je navelo da ne može značajno uticati na rad drugih organa niti ubrzati procedure. U 2023. godini nije bilo aktivnosti na pokretanju postupka za izmjenu i donošenje novih zakonskih rješenja.
- U vezi javnih nabavki:
  - Društvo smatra da se postupci nabavki redovnog održavanja magistralnih cesta pokreću blagovremeno, ali da su žalbeni postupci i povećanje cijena i obima radova uticali na neadekvatnu realizaciju određenih ugovora.

Tenderska dokumentacija se ne sačinjava na način da se omogući uspješna realizacija plana nabavki i da se blagovremeno nabave potrebne robe, usluge i radovi, niti se poduzimaju sve neophodne aktivnosti kako bi se smanjili rizici koji mogu ugroziti efikasnost procesa nabavki. Žalbe na tendersku dokumentaciju, zbog slabosti u njenoj pripremi, dovode do prolongiranja okončanja započetih postupaka ili do njihovog poništavanja i obavljanja radova redovnog održavanja bez provedene adekvatne procedure javne nabavke. Ovo ograničava aktivnu i pravičnu konkurenciju, utiče na transparentnost procesa nabavke, prolongira njegovo okončanje te dovodi Društvo u situaciju da dodatne radove i ugovore zaključuje putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja sa dobavljačima sa kojima je postojala prethodna saradnja na predmetnim nabavkama kako se ne bi ugrozilo održavanje cesta i odvijanje saobraćaja.

Vezano za prijem tri zaposlenika na određeno vrijeme uz primjenu izuzeća po članu 5. Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH Društvo je konstatovalo da je ovakav način zapošljavanja primijenjen kako bi se obezbijedilo kontinuirano obavljanje poslova i radnih zadataka zbog povećanja obima posla i upražnjenih radnih mjesta. Navedeno nije uticalo na izmjenu nalaza i preporuke jer nije osigurana transparentnost prilikom zapošljavanja u skladu sa Zakonom o radu.

Društvo prihvata preporuke date u Nacrtu izvještaja vezane za: sačinjavanje mape procesa, utvrđivanje rizika u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli, imenovanje direktora Odjela

interne revizije, poduzimanje aktivnosti sa Euro-asfaltom d.o.o. Sarajevo kako bi se utvrdilo činjenično stanje vezano za radove na prevoju Karaula iz 2021. godine, unos podataka u pomoćne knjige stalnih sredstava, regulisanje obaveza po kreditu EBRD 31788, usklađivanje internih akata sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama i sačinjavanje plana nabavki, i navelo je da je već poduzelo aktivnosti na njihovoj realizaciji.

Reviziju Javnog preduzeća Ceste FBiH d.o.o. Sarajevo obavio je revizorski tim u sastavu: Alida Selimović – voditeljica tima, i Nermine Šabanović – članica tima.

Voditeljica tima

Alida Selimović, s.r.

**Rukovoditeljica Sektora
za razvoj, metodologiju i upravljanje
kvalitetom**

Mia Buljubašić, s.r.

**Rukovoditeljica Sektora
za finansijsku reviziju preduzeća u većinskom
državnom vlasništvu**

Belma Mušinović, s.r.

V. PRILOZI

- 1. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI**
- 2. IZJAVA RUKOVODSTVA**

JP Ceste F BiH d.o.o.

Naziv pravnog lica

Sarajevo-Centar, Terezija 54.

Sjedište i adresa pravnog lica

Inžinjerske djelatnosti i s njima povezano tehničko savjetovanje

Djelatnost

Raiffeisen Bank d.d. BiH

Naziv banke

1610000028440120

Broj računa

4200339240004

Identifikacioni broj za direktne poreze

-

Identifikacioni broj za indirektne poreze

71.12

Šifra djelatnosti po KDBiH 2010

077

Šifra opštine

**IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU NA KRAJU PERIODA
(BILANS STANJA)**

na dan 31.12.2023. godine

- u KM -

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
	IMOVINA				
A.	Dugoročna imovina (002+009+014+015+020+021+022+023+024+025+028+033+034)		001	2.617.561.563	2.525.879.253
1.	Nekretnine, postrojenja i oprema (003 do 008)		002	10.122.505	12.469.993
1.1.	Zemljište		003	939.000	939.000
1.2.	Građevinski objekti		004	4.228.261	4.278.522
1.3.	Postrojenja, oprema i namještaj		005	1.879.206	1.996.830
1.4.	Transportna sredstva		006	730.558	923.783
1.5.	Ostala dugoročna materijalna imovina		007	7.935	7.935
1.6.	Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi		008	2.337.545	4.323.923
2.	Imovina s pravom korištenja (010 do 013)		009	0	0
2.1.	Zemljište		010	0	0
2.2.	Građevinski objekti		011	0	0
2.3.	Postrojenja i oprema		012	0	0
2.4.	Nematerijalna imovina		013	0	0
3.	Ulaganja u investicijske nekretnine		014	0	0
4.	Nematerijalna imovina (016 do 019)		015	2.592.439.058	2.498.404.570
4.1.	Kapitalizirana ulaganja u razvoj		016	0	0
4.2.	Koncesije, patenti, licence i druga prava		017	2.492.778.586	2.301.394.571
4.3.	Ostala nematerijalna imovina		018	854.542	1.867.176
4.4.	Nematerijalna imovina u pripremi		019	98.805.930	195.142.823

10587553

Kontrolni broj: 10587553

str. 1 od 4

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
5.	Biološka imovina		020	0	0
6.	Ulaganja u zavisne subjekte		021	0	0
7.	Ulaganja u pridružene subjekte		022	0	0
8.	Ulaganja u zajedničke poduhvate		023	0	0
9.	Goodwill		024	0	0
10.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (026+027)		025	0	0
10.1.	Ulaganja u instrumente kapitala		026	0	0
10.2.	Obveznice, dati krediti i ostali dužnički instrumenti		027	0	0
11.	Finansijska imovina po amortizovanom trošku (029 do 032)		028	0	0
11.1.	Depoziti kod banaka		029	0	0
11.2.	Dati krediti		030	0	0
11.3.	Obveznice		031	0	0
11.4.	Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku		032	0	0
12.	Potraživanja po finansijskim najmovima		033	0	0
13.	Ostala imovina i potraživanja		034	15.000.000	15.004.690
B.	Odgođena porezna imovina		035	0	0
C.	Kratkoročna imovina (037+043+044+045+049+054+055+056+057+058+059)		036	98.076.997	139.733.488
1.	Zalihe (038 do 042)		037	618.923	610.267
1.1.	Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar		038	618.923	610.267
1.2.	Proizvodnja u toku, poluproizvodi i nedovršene usluge		039	0	0
1.3.	Gotovi proizvodi		040	0	0
1.4.	Roba		041	0	0
1.5.	Dati avansi		042	0	0
2.	Dugoročna imovina namijenjena prodaji i imovina poslovanja koje se obustavlja		043	0	0
3.	Ugovorna imovina		044	0	0
4.	Potraživanja od kupaca (046 do 048)		045	2.157.979	2.251.005
4.1.	Kupci - povezane strane		046	0	0
4.2.	Kupci u zemlji		047	2.157.979	2.251.005
4.3.	Kupci u inostranstvu		048	0	0
5.	Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku (050 do 053)		049	0	0
5.1.	Depoziti kod banaka		050	0	0
5.2.	Dati krediti		051	0	0
5.3.	Obveznice		052	0	0
5.4.	Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku		053	0	0
6.	Potraživanja po finansijskim najmovima		054	0	0
7.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti ili gubitku		055	0	0

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
8.	Derivatni finansijski instrumenti		056	0	0
9.	Novac i novčani ekvivalenti (isključujući prekoračenja po bankovnim računima)		057	40.110.305	25.608.610
10.	Akontacije poreza na dobit		058	0	0
11.	Ostala imovina i potraživanja, uključujući i razgraničenja		059	55.189.790	111.263.606
D.	UKUPNO IMOVINA (001+035+036)		060	2.715.638.560	2.665.612.741
E.	VANBILANSNA EVIDENCIJA		061	604.382.059	609.517.371
F.	UKUPNO IMOVINA I VANBILANSNA EVIDENCIJA (060+061)		062	3.320.020.619	3.275.130.112
	KAPITAL				
1.	Vlasnički kapital (102-103+104+105+106)		101	2.251.593.067	2.133.721.399
1.1.	Dionički kapital		102	0	0
1.2.	Otkupljene vlastite dionice		103	0	0
1.3.	Udjeli članova društva sa ograničenom odgovornošću		104	0	0
1.4.	Državni kapital		105	2.000	2.000
1.5.	Ostali oblici vlasničkog kapitala		106	2.251.591.067	2.133.719.399
2.	Dionička premija		107	0	0
3.	Rezerve (109+110)		108	0	0
3.1.	Statutarne rezerve		109	0	0
3.2.	Ostale rezerve		110	0	0
4.	Revalorizacione rezerve (112+113+114)		111	0	0
4.1.	Revalorizacione rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu		112	0	0
4.2.	Revalorizacione rezerve za finansijsku imovinu mjerenu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		113	0	0
4.3.	Ostale revalorizacione rezerve		114	0	0
5.	Dobit (116+117)		115	0	0
5.1.	Akumulirana, neraspoređena dobit iz prethodnih perioda		116	0	0
5.2.	Dobit tekućeg perioda		117	0	0
6.	Gubitak (119+120)		118	0	0
6.1.	Akumulirani, nepokriveni gubici iz prethodnih perioda		119	0	0
6.2.	Gubitak tekućeg perioda		120	0	0
7.	Kapital koji pripada vlasnicima matičnog društva (101+107+108+111+115-118)		121	2.251.593.067	2.133.721.399
8.	Kapital koji pripada vlasnicima manjinskih interesa		122		0
A.	UKUPNO KAPITAL (121+122)		123	2.251.593.067	2.133.721.399
	OBAVEZE				
B.	Dugoročne obaveze (125+130+131+132)		124	424.834.395	489.371.810
1.	Finansijske obaveze po amortizovanom trošku (126+127+128+129)		125	350.841.352	372.891.769
1.1.	Obaveze po uzetim kreditima		126	350.841.352	372.891.769

Redni broj	pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
1.2.	Obaveze po osnovu najmov		127	0	0
1.3.	Obaveze po izdatim dužničkim instrumentima		128	0	0
1.4.	Ostale finansijske obaveze po amortizovanom trošku		129	0	0
2.	Odgođeni prihod		130	2.438.567	3.801.984
3.	Rezervisanja		131	4.084.413	4.471.987
4.	Ostale obaveze, uključujući i razgraničenja		132	67.470.063	108.206.070
C.	Odgođene porezne obaveze		133	0	0
D.	Kratkoročne obaveze (135+142+143+144+145+146+147)		134	39.211.098	42.519.532
1.	Finansijske obaveze po amortizovanom trošku (136+137+138+139+140+141)		135	33.728.183	38.810.473
1.1.	Obaveze prema dobavljačima		136	12.364.244	22.105.438
1.2.	Ugovorne obaveze		137	79.312	118.451
1.3.	Obaveze po uzetim kreditima		138	21.284.627	16.586.584
1.4.	Obaveze po osnovu najmov		139	0	0
1.5.	Obaveze po izdatim dužničkim instrumentima		140	0	0
1.6.	Ostale finansijske obaveze po amortizovanom trošku		141	0	0
2.	Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		142	0	0
3.	Derivatni finansijski instrumenti		143	0	0
4.	Odgođeni prihod		144	0	0
5.	Rezervisanja		145	0	0
6.	Obaveze za porez na dobit		146	0	0
7.	Ostale obaveze, uključujući i razgraničenja		147	5.482.915	3.709.059
E.	UKUPNO OBAVEZE (124+133+134)		148	464.045.493	531.891.342
F.	UKUPNO KAPITAL I OBAVEZE (123+148)		149	2.715.638.560	2.665.612.741
G.	VANBILANSNA EVIDENCIJA		150	604.382.059	609.517.371
H.	UKUPNO KAPITAL, OBAVEZE I VANBILANSNA EVIDENCIJA (149+150)		151	3.320.020.619	3.275.130.112

Sarajevo-Centar, 28.02.2024.

Mjesto i datum

DRINJAKOVIĆ (ESAD) LEJLA

Certificirani računovođa

CR-7581/5

Broj licence

Ljubo Pravdić, Dipl.Ing.Građ.

Direktor

M.P.

JP Ceste F BiH d.o.o.

Naziv pravnog lica

Sarajevo-Centar, Terezija 54.

Sjedište i adresa pravnog lica

Inžinjerske djelatnosti i s njima povezano tehničko savjetovanje

Djelatnost

Raiffeisen Bank d.d. BiH

Naziv banke

1610000028440120

Broj računa

4200339240004

Identifikacioni broj za direktne poreze

-

Identifikacioni broj za indirektne poreze

71.12

Šifra djelatnosti po KDBiH 2010

077

Šifra opštine

**IZVJEŠTAJ O UKUPNOM REZULTATU ZA PERIOD
(BILANS USPJEHA)**

za period od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine

- u KM -

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
	BILANS USPJEHA				
A.	Prihodi iz ugovora s kupcima (202+206+210)		201	0	0
1.	Prihodi iz ugovora sa povezanim stranama (203 do 205)		202	0	0
1.1.	Prihodi od prodaje robe		203	0	0
1.2.	Prihodi od prodaje gotovih proizvoda		204	0	0
1.3.	Prihodi od pruženih usluga		205	0	0
2.	Prihodi iz ugovora sa nepovezanim stranama na domaćem tržištu (207 do 209)		206	0	0
2.1.	Prihodi od prodaje robe		207	0	0
2.2.	Prihodi od prodaje gotovih proizvoda		208	0	0
2.3.	Prihodi od pruženih usluga		209	0	0
3.	Prihodi iz ugovora sa nepovezanim stranama na inostranom tržištu (211 do 213)		210	0	0
3.1.	Prihodi od prodaje robe		211	0	0
3.2.	Prihodi od prodaje gotovih proizvoda		212	0	0
3.3.	Prihodi od pruženih usluga		213	0	0
B.	Ostali prihodi i dobici (215+230+241+242+243+244+245+246+247+251)		214	69.296.120	63.141.339
1.	Dobici od dugoročne nefinansijske imovine (216 do 229)		215	2.112.485	2.552.748
1.1.	Neto dobici od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme		216	28.150	0

115306653

Kontrolni broj: 115306653

str. 1 od 5

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
1.2.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme		217	979.667	1.063.341
1.3.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od promjene revalorizovane vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme za koje nije bilo postojećih revalorizacionih rezervi		218	0	0
1.4.	Neto dobiti od otuđenja ulaganja u investicijske nekretnine		219	0	0
1.5.	Neto povećanja vrijednosti ulaganja u investicijske nekretnine koja se vode po fer vrijednosti		220	0	0
1.6.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti investicijskih nekretnina		221	0	0
1.7.	Neto dobiti od otuđenja nematerijalne imovine		222	0	93.307
1.8.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti nematerijalne imovine		223	1.104.668	1.396.100
1.9.	Neto dobiti od prestanka priznavanja imovine s pravom korištenja		224	0	0
1.10.	Neto dobiti od otuđenja biološke imovine		225	0	0
1.11.	Neto povećanja vrijednosti biološke imovine koja se vodi po fer vrijednosti		226	0	0
1.12.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti biološke imovine		227	0	0
1.13.	Neto dobiti od dugoročne imovine namijenjene prodaji		228	0	0
1.14.	Ostali neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti dugoročne nefinansijske imovine		229	0	0
2.	Dobici od finansijske imovine (231 do 240)		230	0	0
2.1.	Neto otpuštanja ranije priznatih kreditnih gubitaka od finansijske imovine po amortizovanom trošku		231	0	0
2.2.	Neto otpuštanja ranije priznatih kreditnih gubitaka od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		232	0	0
2.3.	Neto dobiti od prestanka priznavanja finansijske imovine po amortizovanom trošku		233	0	0
2.4.	Neto dobiti od modifikacija finansijske imovine po amortizovanom trošku koje nisu rezultirale prestankom priznavanja		234	0	0
2.5.	Neto dobiti od otuđenja finansijske imovine po amortizovanom trošku		235	0	0
2.6.	Neto povećanja vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		236		0
2.7.	Neto dobiti od otuđenja finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		237	0	0
2.8.	Neto dobiti od otuđenja finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		238	0	0
2.9.	Neto dobiti od reklasifikacija finansijske imovine između poslovnih modela		239	0	0
2.10.	Ostali neto dobiti od finansijske imovine		240	0	0
3.	Neto otpuštanja rezervisanja		241	0	0
4.	Neto dobiti od trgovanja derivatima		242	0	0
5.	Prihodi od prodaje materijala, neto		243	14.418	0
6.	Viškovi i ostala pozitivna usklađenja zaliha		244	0	0
7.	Prihodi od dividendi		245	0	0

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
8.	Udio u dobiti pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela		246		0
9.	Finansijski prihodi (248+249+250)		247	294.123	86.556
9.1.	Prihodi od kamata		248	67.854	86.556
9.2.	Neto pozitivne kursne razlike		249	226.269	0
9.3.	Ostali finansijski prihodi		250	0	0
10.	Ostali prihodi i dobici		251	66.875.094	60.502.035
C.	Ukupno prihodi (201+214)		252	69.296.120	63.141.339
D.	Poslovni rashodi (254+255+256+257+258+262+269+270)		253	61.594.349	57.037.787
1.	Nabavna vrijednost prodane robe		254	0	0
2.	Promjene u zalihama gotovih proizvoda, poluproizvoda i proizvodnje u toku, neto (+) / (-)		255	0	0
3.	Troškovi sirovina i materijala		256	53.774	47.219
4.	Troškovi energije i goriva		257	178.669	203.618
5.	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja (259 do 261)		258	6.176.519	5.928.236
5.1.	Bruto plaće zaposlenih		259	4.486.657	4.393.359
5.2.	Ostale naknade zaposlenih		260	1.506.038	1.337.865
5.3.	Troškovi ostalih angažovanih fizičkih lica, uključujući članove odbora		261	183.824	197.012
6.	Amortizacija (263 do 268)		262	2.084.335	2.459.440
6.1.	Nekretnine, postrojenja i oprema		263	979.667	1.063.341
6.2.	Investicijske nekretnine		264	0	0
6.3.	Imovina s pravom korištenja		265	0	0
6.4.	Nematerijalna imovina		266	1.104.668	1.396.099
6.5.	Biološka imovina		267	0	0
6.6.	Ostala dugoročna imovina po osnovu ugovora sa kupcima		268	0	0
7.	Troškovi primljenih usluga		269	52.536.715	47.779.036
8.	Ostali poslovni rashodi i troškovi		270	564.337	620.238
E.	Ostali rashodi i gubici (272+287+298+299+300+301+302+303+304+308)		271	7.701.771	6.103.552
1.	Gubici od dugoročne nefinansijske imovine (273 do 286)		272	0	0
1.1.	Neto gubici od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme		273	0	0
1.2.	Neto gubici od umanjenja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme		274	0	0
1.3.	Neto gubici od promjene revalorizovane vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme za koje nema postojećih revalorizacionih rezervi		275	0	0
1.4.	Neto gubici od otuđenja ulaganja u investicijske nekretnine		276	0	0
1.5.	Neto smanjenja vrijednosti ulaganja u investicijske nekretnine koja se vode po fer vrijednosti		277	0	0
1.6.	Neto gubici od umanjenja vrijednosti investicijskih nekretnina		278	0	0
1.7.	Neto gubici od otuđenja nematerijalne imovine		279	0	0
1.8.	Neto gubici od umanjenja vrijednosti nematerijalne imovine		280	0	0

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
1.9.	Neto gubici od prestanka priznavanja imovine s pravom korištenja		281	0	0
1.10.	Neto gubici od otuđenja biološke imovine		282	0	0
1.11.	Neto smanjenja vrijednosti biološke imovine koja se vodi po fer vrijednosti		283	0	0
1.12.	Neto gubici od umanjenja vrijednosti biološke imovine		284	0	0
1.13.	Neto gubici od dugoročne imovine namijenjene prodaji		285	0	0
1.14.	Ostali neto gubici od umanjenja vrijednosti dugoročne nefinansijske imovine		286	0	0
2.	Gubici od finansijske imovine (288 do 297)		287	0	0
2.1.	Neto kreditni gubici od finansijske imovine po amortizovanom trošku		288	0	0
2.2.	Neto kreditni gubici od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		289	0	0
2.3.	Neto gubici od prestanka priznavanja finansijske imovine po amortizovanom trošku		290	0	0
2.4.	Neto gubici od modifikacija finansijske imovine po amortizovanom trošku koje nisu rezultirale prestankom priznavanja		291	0	0
2.5.	Neto gubici od otuđenja finansijske imovine po amortizovanom trošku		292	0	0
2.6.	Neto smanjenja vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		293	0	0
2.7.	Neto gubici od otuđenja finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		294	0	0
2.8.	Neto gubici od otuđenja finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		295	0	0
2.9.	Neto gubici od reklasifikacija finansijske imovine između poslovnih modela		296	0	0
2.10	Ostali neto gubici od finansijske imovine		297	0	0
3.	Troškovi rezervisanja, neto		298	61.801	4.131.644
4.	Neto gubici od trgovanja derivatima		299	0	0
5.	Rashodi od prodaje materijala, neto		300	0	0
6.	Manjkovi i ostala negativna usklađenja zaliha		301	157.775	8.150
7.	Udio u gubitku pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela		302		0
8.	Umanjenje vrijednosti goodwill-a		303	0	0
9.	Finansijski rashodi (305 do 307)		304	7.239.234	1.832.707
9.1.	Rashodi od kamata		305	7.026.061	1.047.396
9.2.	Neto negativne kursne razlike		306	0	264.559
9.3.	Ostali finansijski rashodi		307	213.173	520.752
10.	Ostali rashodi i gubici		308	242.961	131.051
F.	Ukupno rashodi (253+271)		309	69.296.120	63.141.339
G.	Dobit iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (252-309)		310	0	0
H.	Gubitak iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (309-252)		311	0	0
I.	Porez na dobit (313+314)		312	0	0
1.	Tekući porez na dobit		313	0	0
2.	Odgođeni porez na dobit (315-316+317-318)		314	0	0
2.1.	Efekat smanjenja odgođene porezne imovine		315	0	0

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
2.2.	Efekat povećanja odgođene porezne imovine		316	0	0
2.3.	Efekat povećanja odgođenih poreznih obaveza		317	0	0
2.4.	Efekat smanjenja odgođenih poreznih obaveza		318	0	0
J.	Dobit iz redovnog poslovanja (310-312)		319	0	0
K.	Gubitak iz redovnog poslovanja (311+312)		320	0	0
L.	Dobit ili gubitak od obustavljenog poslovanja		321	0	0
M.	Dobit (319+321)		322	0	0
N.	Gubitak (320-321)		323	0	0
IZVJEŠTAJ O OSTALOM UKUPNOM REZULTATU					
O.	Ostali ukupni rezultat (325+331)		324	0	0
1.	Stavke koje mogu biti reklasifikovane u bilans uspjeha (326+327+328+329-330)		325	0	0
1.1.	Povećanje/(smanjenje) fer vrijednosti dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		326	0	0
1.2.	Efekti proistekli iz transakcija zaštite ("hedging")		327	0	0
1.3.	Udio u ostalom ukupnom rezultatu pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela		328	0	0
1.4.	Ostale stavke koje mogu biti reklasifikovane u bilans uspjeha		329	0	0
1.5.	Porez na dobit koji se odnosi na ove stavke		330	0	0
2.	Stavke koje neće biti reklasifikovane u bilans uspjeha (332+333+334+335+336+337-338)		331	0	0
2.1.	Revalorizacija zemljišta i građevina		332	0	0
2.2.	Povećanje/(smanjenje) fer vrijednosti instrumenata kapitala po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		333	0	0
2.3.	Aktuarski dobiti/(gubici) od planova definiranih primanja		334	0	0
2.4.	Dobici ili gubici po osnovu preračunavanja finansijskih izvještaja inostranog poslovanja		335	0	0
2.5.	Udio u ostalom ukupnom rezultatu pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela		336	0	0
2.6.	Ostale stavke koje neće biti reklasifikovane u bilans uspjeha		337	0	0
2.7.	Porez na dobit koji se odnosi na ove stavke		338	0	0
P.	UKUPNI REZULTAT (322-323+324)		339	0	0
	Zarada po dionici				
	a) Osnovna zarada po dionici		340	0	0
	b) Razrijeđena zarada po dionici		341	0	0
	Dobit/(gubitak) koja pripada:				
	a) Vlasnicima matičnog društva		342	0	0
	b) Vlasnicima manjinskih interesa		343		0
	Ukupni rezultat koji pripada:				
	a) Vlasnicima matičnog društva		344	0	0
	b) Vlasnicima manjinskih interesa		345		0

Sarajevo-Centar, 28.02.2024.

Mjesto i datum

DRINJAKOVIĆ (ESAD) LEJLA

Certificirani računovođa

CR-7581/5

Ljubo Pravdić, Dipl.Ing.Grad.

M.P.

Direktor

JP Ceste F BiH d.o.o.

Naziv pravnog lica

Sarajevo-Centar, Terezija 54.

Sjedište i adresa pravnog lica

Inžinjerske djelatnosti i s njima povezano tehničko savjetovanje

Djelatnost

Raiffeisen Bank d.d. BiH

Naziv banke

1610000028440120

Broj računa

4200339240004

Identifikacioni broj za direktne poreze

-
Identifikacioni broj za indirektne poreze

71.12

Šifra djelatnosti po KDBIH 2010

077

Šifra opštine

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine

Sarajevo-Centar

Mjesto

DRINJAKOVIĆ (ESAD) LEJLA

Certificirani računovođa

CR-7581/5

Broj licence

Ljubo Pravdić, Dipl.Ing.Grad.

Direktor

28.02.2024.

Datum

033/563-456

Kontakt

Kontrolni broj: 18991963565542815

18991963565542815

str. 1 od 2

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

za period koji završava na dan 31.12.2023. godine

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Oznaka za AOP	KAPITAL KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG DRUŠTVA						Akumulirana neraspoređena dobit/(nepokriveni gubitak)	UKUPNO (3+4+5+6+7+8+9)	KAPITAL KOJI PRIPADA VLASNICIMA MANJINSKIH INTERESA	UKUPNI KAPITAL (10+11)
		Dionički kapital	Dionička premija	Rezerve	Revalorizacijske rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu	Revalorizacijske rezerve za finansijsku imovinu mjerenu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	Ostale revalorizacijske rezerve				
		Vlasnički udjeli									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Stanje na dan 31.12.2021. godine	901	2.000	0	0	0	0	0	2.040.145.289	2.040.147.289		
2. Efekti retroaktivne primjene promjena računovodstvenih politika	902	0	0	0	0	0	0	0	0		
3. Efekti retroaktivnog prepravljivanja iznosa priznatih u skladu sa MRS 8	903	0	0	0	0	0	0	0	0		
4. Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2021., odnosno 01.01.2022. (901+902+903)	904	2.000	0	0	0	0	0	2.040.145.289	2.040.147.289		
5. Dobit/(gubitak) za period	905	0	0	0	0	0	0	0	0		
6. Ostali ukupni rezultat za period	906	0	0	0	0	0	0	0	0		
7. Ukupni rezultat (905+906)	907	0	0	0	0	0	0	0	0		
8. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja vlasničkog kapitala	908	0	0	0	0	0	0	0	0		
9. Sticanje vlastitih dionica i drugi oblici smanjenja vlasničkog kapitala	909	0	0	0	0	0	0	0	0		
10. Objavljene dividende	910	0	0	0	0	0	0	0	0		
11. Drugi oblici rasporeda dobiti i pokrivanje gubitka	911	0	0	0	0	0	0	0	0		
12. Ostale promjene	912	0	0	0	0	0	0	93.574.110	93.574.110		
13. Stanje na dan 31.12.2022. godine (904+907+908-909-910+911+912)	913	2.000	0	0	0	0	0	2.133.719.399	2.133.721.399		
14. Efekti retroaktivne primjene promjena računovodstvenih politika	914	0	0	0	0	0	0	0	0		
15. Efekti retroaktivnog prepravljivanja iznosa priznatih u skladu sa MRS 8	915	0	0	0	0	0	0	0	0		
16. Ponovo iskazano stanje na početku perioda 01.01.2023. godine (913+914+915)	916	2.000	0	0	0	0	0	2.133.719.399	2.133.721.399		
17. Dobit/(gubitak) za godinu	917	0	0	0	0	0	0	0	0		
18. Ostali ukupni rezultat za godinu	918	0	0	0	0	0	0	0	0		
19. Ukupni rezultat (917+918)	919	0	0	0	0	0	0	0	0		
20. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja vlasničkog kapitala	920	0	0	0	0	0	0	0	0		
21. Sticanje vlastitih dionica i drugi oblici smanjenja vlasničkog kapitala	921	0	0	0	0	0	0	0	0		
22. Objavljene dividende	922	0	0	0	0	0	0	0	0		
23. Drugi oblici rasporeda dobiti i pokrivanje gubitka	923	0	0	0	0	0	0	0	0		
24. Ostale promjene	924	0	0	0	0	0	0	117.871.668	117.871.668		
25. Stanje na kraju perioda na dan 31.12.2023. godine (916+919+920-921-922+923+924)	925	2.000	0	0	0	0	0	2.251.591.067	2.251.593.067		

IZVJEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE
(IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA)
 (Indirektna metoda)
 za period od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine

- u KM -

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka (+)/(-)	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6	7
1.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI					
1.1.	Dobit/(gubitak) prije oporezivanja		(+)(-)	501	0	0
1.2.	Usklađenja:					
1.2.1.	Amortizacija		(+)	502	2.084.335	2.459.440
1.2.2.	(Dobit)/gubitak od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme, neto		(+)(-)	503	-28.150	0
1.2.3.	(Dobit)/gubitak od otuđenja ulaganja u investicijske nekretnine, neto		(+)(-)	504	0	0
1.2.4.	(Dobit)/gubitak od otuđenja nematerijalne imovine, neto		(+)(-)	505	0	-93.307
1.2.5.	(Dobit)/gubitak od dugoročne imovine namijenjene prodaji, neto		(+)(-)	506	0	0
1.2.6.	Umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme		(+)	507	0	0
1.2.7.	Umanjenje vrijednosti investicijskih nekretnina		(+)	508	0	0
1.2.8.	Umanjenje vrijednosti nematerijalne imovine		(+)	509	0	0
1.2.9.	Efekti promjene fer vrijednosti ulaganja u investicijske nekretnine, neto		(+)(-)	510	0	0
1.2.10.	Efekti promjene fer vrijednosti biološke imovine, neto		(+)(-)	511	0	0
1.2.11.	Efekti promjene vrijednosti instrumenata kapitala po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		(+)(-)	512	0	0
1.2.12.	(Dobit)/gubitak od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat, neto		(+)(-)	513	0	0

178755011

Kontrolni broj: 178755011

str. 1 od 4

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka (+)/(-)	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6	7
1.2.13.	(Otpuštanje)/Ispravka vrijednosti za gubitke od dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat, neto		(+)(-)	514	0	0
1.2.14.	(Otpuštanje)/Ispravka vrijednosti za gubitke od potraživanja od kupaca, neto		(+)(-)	515	0	0
1.2.15.	(Otpuštanje)/Ispravka vrijednosti za gubitke od ugovorne imovine, neto		(+)(-)	516	0	0
1.2.16.	(Otpuštanje)/Ispravka vrijednosti za gubitke od ostale finansijske imovine po amortizovanom trošku, neto		(+)(-)	517	0	0
1.2.17.	Viškovi, manjkovi, otpisi i prilagođavanje vrijednosti zaliha, neto		(+)(-)	518	157.775	8.150
1.2.18.	Otpisane obaveze		(-)	519	0	0
1.2.19.	(Otpuštanje)/dodatno priznata rezervisanja, neto		(+)(-)	520	0	0
1.2.20.	Udio u rezultatu pridruženog društva i zajedničkog poduhvata		(+)(-)	521	0	0
1.2.21.	Umanjenje vrijednosti goodwill-a		(+)	522	0	0
1.2.22.	Prihod od dividendi priznat u bilansu uspjeha		(-)	523	0	0
1.2.23.	Prihodi od kamata i finansijskog najma priznati u bilansu uspjeha		(-)	524	-67.854	-86.556
1.2.24.	Finansijski rashodi priznati u bilansu uspjeha		(+)	525	7.239.234	1.832.707
1.3.	Promjene u obrtnom kapitalu					
1.3.1.	Smanjenje/(povećanje) zaliha		(+)(-)	526	-8.656	-57.633
1.3.2.	Smanjenje/(povećanje) potraživanja od kupaca		(+)(-)	527	93.026	-140.311
1.3.3.	Smanjenje/(povećanje) ostale imovine i potraživanja		(+)(-)	528	56.078.506	34.006.923
1.3.4.	Smanjenje/(povećanje) ugovorne imovine		(+)(-)	529	0	0
1.3.5.	Povećanje/(smanjenje) obaveza prema dobavljačima		(+)(-)	530	-9.741.194	4.050.211
1.3.6.	Povećanje/(smanjenje) ostalih obaveza		(+)(-)	531	-41.266.188	-35.723.492
1.3.7.	Povećanje/(smanjenje) ugovornih obaveza		(+)(-)	532	-39.139	70.804
1.4.	Plaćeni porez na dobit		(-)	533	0	0
A.	Neto gotovinski tok koji je generisan/(korišten) u poslovnim aktivnostima (501 do 533)		(+)(-)	534	14.501.695	6.326.936
2.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI					
2.1.	Odlivi po osnovu kupovine nekretnina, postrojenja i opreme		(-)	535	0	-792.329
2.2.	Prilivi po osnovu prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		(+)	536	0	0
2.3.	Odlivi po osnovu kupovine investicijskih nekretnina		(-)	537	0	0
2.4.	Prilivi po osnovu prodaje investicijskih nekretnina		(+)	538	0	0
2.5.	Odlivi po osnovu kupovine nematerijalne imovine		(-)	539	0	0
2.6.	Prilivi po osnovu prodaje nematerijalne imovine		(+)	540	0	0
2.7.	Odlivi po osnovu kupovine biološke imovine		(-)	541	0	0
2.8.	Prilivi po osnovu prodaje biološke imovine		(+)	542	0	0
2.9.	Prilivi po osnovu prodaje dugoročne imovine namijenjene prodaji		(+)	543	0	0

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka (+)/(-)	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6	7
2.10.	Ulaganja u finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		(-)	544	0	0
2.11.	Prilivi od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		(+)	545	0	0
2.12.	Ulaganja u finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		(-)	546	0	0
2.13.	Prilivi od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		(+)	547	0	0
2.14.	Ulaganja u ostalu finansijsku imovinu po amortizovanom trošku		(-)	548	0	0
2.15.	Prilivi od ostale finansijske imovine po amortizovanom trošku		(+)	549	0	0
2.16.	Primljena kamata i prihod od finansijskog najma		(+)	550	0	0
2.17.	Naplaćena potraživanja od finansijskog najma		(+)	551	0	0
2.18.	Naplaćena potraživanja od finansijskog podnajma		(+)	552	0	0
2.19.	Kupovina udjela u zavisnim društvima		(-)	553	0	0
2.20.	Prilivi od otuđenja udjela u zavisnim društvima		(+)	554	0	0
2.21.	Kupovina udjela u pridruženim društvima		(-)	555	0	0
2.22.	Prilivi od otuđenja udjela u pridruženim društvima		(+)	556	0	0
2.23.	Kupovina udjela u zajedničkim poduhvatima		(-)	557	0	0
2.24.	Prilivi od otuđenja udjela u zajedničkim poduhvatima		(+)	558	0	0
2.25.	Primljene dividende		(+)	559	0	0
2.26.	Prilivi po osnovu trgovanja derivatnim finansijskim instrumentima		(+)	560	0	0
2.27.	Odlivi po osnovu trgovanja derivatnim finansijskim instrumentima		(-)	561	0	0
2.28.	Ostali prilivi iz ulagačkih aktivnosti		(+)	562	0	0
2.29.	Ostali odlivi iz ulagačkih aktivnosti		(-)	563	0	0
B.	Neto gotovinski tok koji je generisan/(korišten) u ulagačkim aktivnostima (535 do 563)		(+) (-)	564	0	-792.329
3.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI					
3.1.	Prilivi od emisije dionica/uplaćeni vlasnički kapital		(+)	565	0	0
3.2.	Sticanje vlastitih dionica		(-)	566	0	0
3.3.	Prilivi od prodaje stečenih vlastitih dionica		(+)	567	0	0
3.4.	Isplaćene dividende		(-)	568	0	0
3.5.	Prilivi od uzetih kredita		(+)	569	0	0
3.6.	Otplata glavnice uzetih kredita		(-)	570	0	0
3.7.	Otplata kamate po uzetim kreditima		(-)	571	0	0
3.8.	Otplata glavnice po najmovima		(-)	572	0	0
3.9.	Otplata kamate po najmovima		(-)	573	0	0
3.10.	Prilivi po osnovu izdatih dužničkih instrumenata		(+)	574	0	0
3.11.	Odlivi po osnovu otplate izdatih dužničkih instrumenata		(-)	575	0	0
3.12.	Ostali prilivi iz finansijskih aktivnosti		(+)	576	0	0
3.13.	Ostali odlivi iz finansijskih aktivnosti		(-)	577	0	-3.314.555

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka (+)/(-)	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6	7
C.	Neto gotovinski tok koji je generisan/ (korišten) u finansijskim aktivnostima (565 do 577)		(+)(-)	578	0	-3.314.555
4.	NETO POVEĆANJE/(SMANJENJE) GOTOVINE I GOTOVINSKIH EKVIVALENATA (A+B+C)		(+)(-)	579	14.501.695	2.220.052
5.	GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA POČETKU PERIODA		(+)(-)	580	25.608.610	23.388.558
6.	EFEKTI PROMJENE DEVIZNIH KURSEVA GOTOVINE I GOTOVINSKIH EKVIVALENATA		(+)(-)	581	0	0
7.	GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA KRAJU PERIODA (4+5+6)		(+)(-)	582	40.110.305	25.608.610

Sarajevo-Centar, 28.02.2024.

Mjesto i datum

DRINJAKOVIĆ (ESAD) LEJLA

Certificirani računovođa

CR-7581/5

Broj licence

Ljubo Pravdić, Dipl.Ing.Građ.

M.P.

Direktor

Broj: 01-03.1-6726-1/24
Datum: 07.08.2024 god.

Za: URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U F BiH

IZJAVA RUKOVODSTVA

Ova izjava (sukladno zahtjevima ISSAI 2580) se daje u svezi sa vašom finansijskom revizijom **Javnog poduzeća Ceste F BiH d.o.o. Sarajevo** za 2023 godinu, u svrhu izražavanja mišljenja o tome da li finansijska izvješća daju istinit i objektivan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim računovodstvenim standardima, Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Izjava se daje također sa svrhom potvrđivanja da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvješćima **JP Ceste F BiH d.o.o. Sarajevo** u svim materijalno značajnim aspektima usklađene sa nadležnom zakonskom i drugom pravnom regulativom.

Potvrđujemo sljedeće (po našem najboljem znanju i uvjerenju, nakon ispitivanja koje smo smatrali neophodnim kako bismo se odgovarajuće informisali):

Financijski izvještaji

- Ispunili smo svoju odgovornost za pripremu finansijskih izvješća sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. **do razine njihove primjenjivosti** sukladno važećem Zakonu o cestama F BiH.
- Značajne pretpostavke koje smo koristili u izradi računovodstvenih procjena, uključujući i one mjerene po fer vrijednosti, razumne su i osnovane.
- Odnosi i transakcije između povezanih strana su adekvatno računovodstveno obuhvaćene i objavljene sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim računovodstvenim standardima, Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.
- Svi događaji nakon datuma finansijskih izvješća i za koje Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja zahtijevaju prepravljavanje ili objavljivanje bili su prepravljani ili objavljeni.
- Pravilno smo procijenili, evidentirali i objavili sve gubitke po osnovu nenaplativih potraživanja, preuzetih obveza i obezvrjeđivanja imovine.
- Preduzeli smo neophodne aktivnosti da spriječimo prevare i zloupotrebe javnih sredstava, za slučajeve koji su nam bili poznati.
- Nije bilo neusklađenosti sa zahtjevima nadležne zakonske i druge pravne regulative, koje bi, u slučaju nepoštovanja, mogle imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje.

Javno preduzeće Ceste Federacije BiH društvo sa ograničenom odgovornošću, Sarajevo • ul. Terezija 54, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina • Tel. +387 (33) 250-370 • Faks +387 (33) 250-400 • MBS 65-05-0012-11 • JIB 4200339240004 • Računi 1610000028440120 - Raiffeisen Bank d.d. BiH, 1540012000213884 - Intesa Sanpaolo Banka d.d. BiH • E-mail info@jpcfbih.ba • URL www.jpcfbih.ba

JP CESTE FEDERACIJE BiH

- Nabavke roba, usluga i radova smo proveli u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, rukovodeći se principima racionalnog trošenja javnih sredstava i obezbjeđivanja najboljeg kvaliteta nabavljenih roba, usluga i radova.
- Postupli smo sukladno svim aspektima odredbi ugovora (koje smo zaključili tokom godine ili u ranijem periodu), a koje bi, u slučaju nepridržavanja, mogle imati značajne efekte na finansijska izvješća.
- Sve transakcije su evidentirane u računovodstvenim evidencijama i prezentovane u finansijskim izvješćima.

Omogućili smo vam:

- pristup svim poslovnim knjigama, evidencijama i dokumentaciji, za koje smatramo da su relevantne za pripremu finansijskih izvješća;
- pristup svim informacijama o sudskim sporovima u toku, pokrenutim protiv **JP Ceste F BiH d.o.o. Sarajevo** i koje je pokrenulo **JP Ceste F BiH d.o.o. Sarajevo** i procjenu ishoda tih sporova;
- pristup dokumentaciji vezanoj za sudska poravnanja i isplate po tim osnovama;
- dodatne informacije koje ste zahtijevali od nas za potrebe revizije;
- neograničen pristup osobama u **JP Ceste F BiH d.o.o. Sarajevo** za koje ste utvrdili da je neophodno da daju revizorske dokaze.

Pružene informacije

- Dali smo vam sve značajne informacije vezane za finansijske izvješća koje zahtijevaju odredbe važećih zakonskih i drugih relevantnih propisa kojima je isto utvrđeno.
- Otkrili smo vam sve poznate slučajeve neusklađenosti sa zakonskom i drugom pravnom regulativom ili sumnjama da one postoje.
- Otkrili smo vam identitet subjektivih povezanih stranaka i sve odnose i transakcije koje su nam poznate.
- Dali smo vam sve informacije u svezi sa prijevaram i sumnjom da ona postoji za koje imamo saznanja i koja može uticati na instituciju, a uključuje:
  - Rukovodstvo
  - Zaposlene koji imaju značajnu ulogu u internoj kontroli
  - Ostale, u situacijama gdje prijevara može imati materijalno značajan efekat na finansijska izvješća.

Pravdić, dipl.ing.grad.